Влада – Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

◆ № 59 (559) ◆ Середа, 31 березня 1993 року ◆ Ціна 15 крб.

ПРЕМ'ЄР ЗАКЛИКАЄ ТРУДИТИСЬ

Після проведення в Миколаєві регіональної наради з проблем агропрому, Прем'єр-міністр України Леонід Кучма ознайомився з станом справ на Чорноморському суднобудівному заводі. Найбільша верф України опинилась у тяжкому становищі: стоять недобудовані кораблі, у тому числі й авіаносець «Варяг». Неплатоспроможними виявились традиційні замовники великих морозильних траулерів.

У ході знайомства з підприємством Леонід Кучма підкреслив, що судна треба будувати і продавати. За словами генерального директора Юрія Макарова, тут можуть споруджувати на рік до п'яти танкерів водотоннажністю до 60 тисяч тонн.

На думку робітників, з якими розмовляв Прем'єр-міністр, адміністрація підприємства проявляє не досить підприємливості. Необхідно налагоджувати нові господарські зв'язки, ширше розгортати конверсію. І можливості для цього нема... На верфі вже освоїли дифузійні апарати для цукрових ...ів, які раніше закуповувались за валюту.

Леонід Кучма піднявся на борт «законсервованого» авіаносця «Варяг», який готовий майже на 70 відсотків і чекає своєї долі. Прем'єр-міністр України сказав, що долю цього та інших кораблів він вирішуватиме на зустрічі з Віктором Черномирдіним.

* * *

Свій робочий день 30 березня Прем'єр-міністр України Леонід Кучма розпочав відвідуванням селянської спілки «Світанок» Кам'янсько-Бузького району Львівської області, на територію якої він прибув учора з Миколаєва. Голова спілки Ярослав Янишин ознайомив главу уряду з господарством, що спеціалізується на м'ясомолочному виробництві та рослинництві. Утворення цієї спілки — перший період приватизації в сільському господарстві Львівщини. Її організовано на базі колишнього колгоспу. Кожному працівникові надано пай у 3,4 гектара землі.

Нині дивіденди спілки становлять 6,5 мільйона карбованців. Чимало показників тут вищі за обласні. Щоденні надої молока — понад 13 літрів від корови, у той час, як в області — 6 літрів. Але собівартість його порівняно висока — 130 карбованців за літр. Місцеві спеціалісти пояснюють це високими цінами на паливо, гербіциди і міндобрива. Леонід Кучма погодився з такою думкою і зауважив, що Україна не повинна залежати тільки від поставок з Росії. Глава уряду, крім того, наголосив, що мають існувати всі форми власності і саме життя доведе їх доцільність.

...ступна зустріч у Леоніда Кучми відбулася з фермером Ярославом Королем з хутора Костінов Кам'янсько-Бузького району. Господар має 33 гектари власної і 47 — орендованої землі. Вирощує зерно, льон, цукрові буряки.

Прем'єр-міністр зауважив, що держава повинна підтримувати фермерів кредитами, заохочувати до нарощування обсягів виробництва.

Відбулися також зустрічі з жителями села Стоянів Радехівського району Львівської області, трудівниками селянської спілки «Райдуга» Горохівського району сусідньої Волинської області, деяких інших господарств.

ВПОРЯДКУВАННЯ СИСТЕМИ КОНСУЛЬТАТИВНИХ СТРУКТУР

26 березня 1993 року Президент України Л. М. Кравчук видав Указ «Про впорядкування системи консультативних структур при Президенті України», в якому, з метою забезпечення ефективної діяльності консультативних структур та вдосконалення їх системи, підпорядкував утворені при Президенті України Надзвичайну комісію з проблем екологічного стану ріки Дніпро та якості питної води і Національну координаційну раду боротьби з наркоманією Кабінетові Міністрів України.

Цим же Указом ліквідовано Раду промисловців і підприємців при Президенті України.

Захистити людей від біди

29—30 березня у Києві відбулася перша сесія Національного Комітету боротьби із захворюванням на СНІД.

З доповіддю «Про державну політику в сфері боротьби зі СНІДом в Україні» виступив голова Національного комітету академік Геннадій Мацука. Було також розглянуто питання епідеміологічної ситуації з ВІЛ-інфекції в Україні та актуальні проблеми контролю за її поширенням, навчальні програми боротьби зі СНІДом, обговорення національної програми профілактики СНІДу в сфері психо-соціального захисту населення та інші. Прийнято рекомендації Національного комітету по обговоренню питання. В роботі сесії взяв участь та виступив Президент України Л. Кравчук. Після закінчення роботи сесії відбулась прес-конференція.

На знімку: під час огляду виставки біля стендів нідерландської фірми «Органон техніка».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НЕЛЕГКИЙ ШЛЯХ РЕФОРМ

Нестачу політичної волі до корінних перетворень економічної системи в Україні відзначили учасники міжнародного семінару з проблем проведення економічних реформ у посткомуністичних країнах, який проходив у Києві. На думку зарубіжних спеціалістів, фінансова стабілізація і масова приватизація неможливі без підтримки політиків, прямої зацікавленості населення. Учасники семінару розглянули плюси і мінуси жорсткого польського і ліберального угорського варіантів економічних реформ, дали рекомендації щодо застосування позитивного досвіду цих країн в Україні. Було обговорено також перспективи розвитку фінансової системи української держави, завдання приватизаційної політики, її соціальні аспекти.

На семінарі виступив віце-прем'єр-міністр України Віктор Пинзеник.

Читайте в номері

ЧЕКАЄМО ОСТАННЬОГО УДАРУ

3

ДИПЛОМАТИЧНА РАДА

Триденна нарада керівників дипломатичних та консульських установ України відбувається цими днями у Києві. Згаданий захід Міністерства закордонних справ нашої республіки не можна назвати екстреним чи авральним, викликаним якоюсь надзвичайною ситуацією. Він був запланований ще в кінці минулого року. Тобто такі зустрічі українського дипломатичного легіону стають регулярними і надалі проводитимуться українським зовнішньополітичним відомством з періодичністю раз на півроку.

Сьогоднішня нарада відрізняється від попередньої тим, що до Києва прибули керівники усіх дипломатичних і консульських установ Української держави, що діють в інших державах світу. Присутні розглянуть питання матеріально-технічного забезпечення посольств України, діяльності окремих підрозділів, зокрема, консульських, а також інші організаційні проблеми.

— А ще, хоч і як стандартно це звучить, ми зібралися, щоб обмінятися власним, хай у багатьох невеликим, досвідом, — сказав Надзвичайний і Повноважний Посол України в Індії Георгій Ходоровський. — Бо, висловлюючись афористично, українським дипломатам часто доводиться у своїй діяльності йти шляхом «спроб і помилок». Зокрема, у багатьох випадках дотримувати тих документів, інструкцій і законів, які розроблені ще за часів колишнього СРСР. Отож, одне з головних наших завдань сьогодні — спільними зусиллями виробити стратегію діяльності українського дипломатичного корпусу, український дипломатичний стиль.

МІНІСТР закордонних справ України Анатолій Зленко, який завершив офіційну частину свого візиту до Сполучених Штатів Америки, провів у Нью-Йорку серію робочих зустрічей з високопоставленими дипломатами, відповідальними працівниками Секретаріату ООН, а також з представниками американських засобів масової інформації. Анатолій Зленко провів прес-конференцію для журналістів, акредитованих при штаб-квартирі ООН, під час якої було дано відповіді на широке коло питань.

В наступному випуску

Знахідки

СЛОВО ДО БРАТА МОСКОВИТА

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Напруженим був для народних депутатів минулий тиждень. Працюючи у виборчих округах, вони водночас вивчали проекти двох чи не найважливіших на сьогодні документів — індикативного плану економічного і соціального розвитку та Державного бюджету України на 1993 рік. А нині, зібравшись у постійних комісіях, діляться міркуваннями і колективно шукають шляхи розв'язання дуже болючої для країни дилеми — як, з одного боку, зменшити очікуваний бюджетний дефіцит у сумі 2,1 трильйона карбованців, а з другого — збільшити видатки на забезпечення соціально-економічних потреб.

Ці питання перебувають в центрі уваги всіх комісій, але, мабуть, найбільший тягар лягає на Комісію з питань планування, бюджету, фінансів і цін. Адже, готуючи на розгляд Верховної Ради свою співдоповідь, саме вона, крім усього іншого, повинна проаналізувати і узагальнити зауваження і пропозиції, що надходять.

30 березня розпочалося її засідання, яке розраховане на два дні. З інформаціями на ньому виступили заступник міністра економіки Валентин Попов та міністр фінансів Григорій П'ятаченко. Вони відповіли також на численні запитання депутатів. У роботі Комісії бере участь заступник Голови Верховної Ради України Володимир Гриньов.

Відбулися засідання ряду інших комісій. Зокрема, члени Комісії з питань агропромислового комплексу, вказавши на невідповідність в проекті індикативного плану запроектованих рівнів виробництва фактичному стану матеріально-технічного забезпечення АПК, запропонували кілька заходів для усунення цього недоліку. Істотні зауваження висловила комісія і до проекту Державного бюджету.

Звернувши увагу на ту обставину, що в обох проектах відсутні пріоритети щодо проведення державної молодіжної політики, члени Комісії у справах молоді запропонували вже тепер розпочати розробку нових підходів до формування проектів плану соціально-економічного розвитку та Державного бюджету на 1994 рік. На старих позиціях, вказували вони, нову державу не побудуєш.

Ряд конкретних зауважень і пропозицій до проектів документів висловили на своїх засіданнях комісії з питань народної освіти, і науки, з питань оборони і державної безпеки, з питань Чорнобильської катастрофи, у справах ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, репресованих, малозабезпечених і воїнів-інтернаціоналістів.

Працюючи над проектами індикативного плану та Державного бюджету на 1993 рік, комісії не забувають, так би мовити, і про свої поточні справи. На засіданні Комісії **у питаннях законодавства і законності** розглянуто законопроекти про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів, про доповнення Цивільного кодексу та Кодексу про адміністративні правопорушення новими статтями, проект Положення про загальні збори (сходи) громадян за місцем проживання та інші питання. **Комісія з питань відродження та соціального розвитку села** обговорила результати науково-практичної конференції, на якій розглядалися законопроект про сільську поселенську мережу, а також пропозиції Кабінету міністрів щодо проекту концепції Національної програми відродження села на 1995—2005 роки та Укоопспілки — про забезпечення непродовольчими товарами сільського населення.

Завтра народні депутати продовжать роботу в постійних комісіях.

Прес-центр Верховної Ради України.

БУДЕМО РОЗВИВАТИ АТОМНУ ЕНЕРГЕТИКУ?

Вийти з енергетичної кризи Україна може тільки шляхом розвитку атомної енергетики. Метод не зовсім популярний, але вкрай необхідний. Про це заявив голова постійної Комісії Верховної Ради з питань розвитку базових галузей народного господарства Микола Попов на прес-конференції для українських і зарубіжних журналістів. Комісія має намір винести на розгляд парламенту питання про зняття мораторію на пуск трьох енергоблоків на Запорізькій і Рівненській АЕС, підкреслив він.

Вічні революціонери об'єднались, щоб лупати скалу економіки

Як ми вже повідомляли, у Києві відбувся перший всеукраїнський з'їзд підприємців, на якому створено Всеукраїнське об'єднання підприємців. Очолив його президент АТ «Українська фінансова група» Валерій Бабич, віце-президентами обрано президента Спілки орендарів і підприємців України Олександра Барабаша, голову Центру ринкових реформ в Україні Володимира Ланового, віце-президента Конгресу ділових кіл України Віктора Хмільовського.

У роботі з'їзду взяли участь 1129 делегатів зі всіх регіонів України і представляли вони насамперед такі організації, як Спілка орендарів і підприємців, Конгрес ділових кіл, Східно-Європейське об'єднання підприємців, Біржову спілку, Конфедерацію підприємців, Спілку будівельників, Асоціацію комерційних туристичних організацій, Спілку малих підприємств України, Спілку орендарів будкомплексу. Вони стали ініціаторами проведення з'їзду та створення ВОП. Проте в ході з'їзду до них приєдналося ще чимало підприємницьких структур.

Делегатів всеукраїнського з'їзду підприємців привітав Президент України Л. Кравчук. У роботі з'їзду взяв участь заступник голови Верховної Ради України В. Гриньов.

Чому постала потреба створення Всеукраїнського об'єднання підприємців? Адже організацій, які декларують захист прав та сприяння підприємництву, в Україні уже кілька. Засновники ВОП вважають, що об'єднання має стати справді всеукраїнським, а відтак, зможе, маючи широку мережу галузевих та регіональних відділень, більш активно впливати на формування економічної політики України. Це потрібно ще й для того, щоб підприємці усвідомили свою силу і здатність щось змінити. Бо, як заявив у своєму виступі президент ВОП В. Бабич, хоч підприємці й намагаються зрозуміти уряд у його намаганнях, відновити управління економічними процесами, навести порядок у державному секторі, але не підтримують того, щоб це робилося за рахунок відкочування до тоталітарної економіки, що передбачає згортання ринкових реформ та руйнування підприємницьких структур. А саме такою виявилася дія багатьох декретів уряду. Тож одним із перших кроків новоствореного об'єднання буде зустріч його представників із Президентом України Леонідом Кравчуком, де підприємці ставитимуть питання про усунення тих чинників, що гальмують розвиток ринкових реформ.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Володимир ЛАНОВИЙ: «ЯКЕ СЬОГОДНІ ЗАГАЛЬНЕ ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ? З ЧОГО МИ ПОЧИНАЄМО?»

(Із виступу на всеукраїнському з'їзді підприємців)

Ми починаємо з потворної, жахливої, ненормальної економіки, котру десятиліттями мордували вожді й монолітна партія. Ми починаємо з аморального, духовно вбогого й затиснутого заборонами суспільства. Ми, коли серйозно, починаємо навіть не з нуля, а з мінуса.

Що сьогодні оточує бізнес?

Перше і, може, найголовніше: відсутність реальної грошової одиниці і хоч би трохи організованої грошової системи. Ніхто не відповідає за сталість купівельної спроможності грошей. Праця, грошові заощадження й накопичення людей знецінюються, тануть на очах, загалом щодня відбувається економічне пограбування кожної людини і ніхто за це в нашому суспільстві не відповідає. Інфляція в грудні-січні досягла 60—70 відсотків на місяць, нині близько 40—50 відсотків. Хто робить інфляцію? Тільки держава, її фінансова, кредитна та емісійна політика.

Друга з найважливіших проблем: відсутність скільки-небудь ефективної банківської системи. Практично здебільшого в нас залишилася система єдиного банку, котру заповів незабутній Володимир Ілліч. Комерційні банки мало працюють на ринку і змушені дуже багато співробітничати з Національним банком. Останній ставить їх у принизливе становище, змушуючи випрошувати кредити, а сам досхочу збиткується від свого панування. Але головне — що кредити перестали бути кредитами: їх можна повертати, а можна і не повертати, що відсоток плати може бути, а може не бути; закон для одних — закон, а для інших — фікція.

Третя величезна проблема сьогодні: колосальна структурна деформація всієї економіки. Економіка розгорнута в бік сировинних галузей — надмірний видобуток мінеральної сировини й енергетичних ресурсів; розриті кар'єри, затоплені поля, розорано все, що є, пробурено свердловини і викопано котловани. Природні і людські ресурси використані за максимумом, а на виході — майже нічого. Трудиться суспільство багато — а результат нікчемний. Випускають те, що нікому не треба.

Четверта серйозна проблема: украй низький рівень життя людей на Україні. Середня заробітна плата в обчисленні за реальним курсом не перевищує 7—8 доларів. Це фантастика, і як на західні виміри, не має жодних пояснень.

Які ж програмні цілі в галузі економічної політики України пропоную затвердити сьогодні на з'їзді?

Перше. Ринкові децентралізовані відносини на всіх ринках — і товарів, і робочої сили, і кредитів, і валюти, і інвестицій. Забезпечити ринкові свободи як у внутрішньому, так і в зовнішньоекономічному обміні. Однаково, з точки зору страхування платежів та митного регулювання, підходити і до торгівлі на Захід, і до торгівлі на Схід, придушувати монополії і розвивати конкуренцію.

Друге. Поступово перетворювати державну власність, змінити фінансовий статус держпідприємств, відділивши їх від держави; розгорнути приватизацію, виключити дискримінацію в цьому процесі для всіх приватних осіб — громадян України. Захищати власність і підприємництво, підтримувати пільгами прогресивні проекти, інноваційний та венчурний бізнес.

Третє. Зробити гроші грішми. Зняти обмеження в користуванні та обміні грошових знаків України. Створити широкий і вільний, відкритий валютний ринок України. Зрозуміти, нарешті, що тільки через вільний обмін можна встановити реальний курс і забезпечити накопичення валютних резервів. Усвідомити, що державні валютні резерви — це тільки резерви комерційних банків.

Четверте. Посісти правильне і достатнє місце державним інститутам в економічному житті. Для цього: відділити законодавчо сферу регулювання економічних відносин, де участь держава, від сфери, де відбувається саморегуляція.

НА ОДНАКОВИХ УМОВАХ

Для регулювання цін у мережі державної торгівлі, Мінсільгосппрод користується спеціальним рахунком у межах податку на добавлену вартість продукції сільських виробників. Однак на організації споживчої кооперації цей порядок не поширюється. Тому м'ясо та м'ясопродукти у роздрібній торговельній мережі Укоопспілки реалізувалося за двічі вищими цінами, що ставила сільське населення у нерівні умови з міським. Враховуючи це, Кабінет міністрів України прийняв постанову про регулювання цін при закупівлі та реалізації м'яса і м'ясопродуктів підприємствами й організаціями споживчої кооперації. Згідно з цим документом підприємства й організації споживчої кооперації звільняються від сплати до бюджету податку на добавлену вартість по оборотах від заготівельної діяльності та переробки м'яса і плодоовочів. Значні кошти відраховуються на спеціальний рахунок Укоопспілки для регулювання цін на м'ясо й м'ясопродукти, що закуповуються й реалізуються населенню України за вільними цінами.

Державна програма зайнятості населення

Постановою Кабінету Міністрів України схвалено Державну програму зайнятості населення на 1993 рік

Розроблено її за основними напрямами антикризових заходів Плану дій уряду України по реалізації та розвитку «Основ національної економічної політики» на 1993 рік та за пропозиціями місцевих органів державної виконавчої влади, заінтересованих міністерств, відомств, наукових установ.

Мета Програми — сприяння зайнятості населення, запобігання масовому безробіттю, забезпечення соціального захисту громадян, розробка механізмів здійснення державної політики щодо регулювання робочих місць. У Програмі відзначається, що чисельність трудових ресурсів в Україні за останні роки стабілізувалася в межах понад 29 мільйонів чоловік. У народному господарстві зайнято 25 мільйонів чоловік, з них понад 18 мільйонів (73 відсотки) — в галузях матеріального виробництва. Серед 2,9 мільйона чоловік не зайнятих в суспільному виробництві — домогосподарки і жінки з дітьми, особи, які тимчасово не працюють у зв'язку із зміною місця роботи, сезонні робітники, військовослужбовці та інші категорії.

Торік було працевлаштовано понад 193 тисячі чоловік (майже 35 відсотків від загальної кількості незайнятих), які звернулися до державної служби зайнятості, понад 8 тисяч чоловік направлено на професійне навчання. Кількість зареєстрованих безробітних на початок 1993 року становила понад 70 тисяч чоловік, з яких 52 тисячі одержували допомогу по безробіттю. Однак через спад виробництва та інші соціально-економічні процеси ситуація на ринку праці може значно загостритися. Тому уряд вживає енергійні заходи, щоб стимулювати попит на робочу силу та упередити масове безробіття. Якщо вдасться припинити неконтрольований спад виробництва, то очікувана кількість незайнятих на ринку праці становитиме трохи більше півтора мільйона чоловік. Витрати з державного фонду сприяння зайнятості населення на реалізацію передбачених заходів щодо регулювання зайнятості населення становитимуть понад 170 мільярдів карбованців.

Головний зміст заходів, включених до Програми, полягає в забезпеченні активної політики на ринку праці. Це — надання допомоги громадянам в їх працевлаштуванні; організація роботи щодо професійної перепідготовки кадрів, участь у професійній орієнтації робітників та учнів; сприяння створенню робочих місць; організація оплачуваних громадських робіт; сприяння підприємницькій діяльності; регулювання трудової міграції та інші.

(Закінчення на 7-й стор.).

Хочу поділитися думками про те, що заважало й стримує нині процес демократизації в Радах. Можливо, наші парламентарії візьмуть щось для себе з немудрої моєї сповіді.

Маючи 22-річний стаж членства в компартії, тридцятирічний безперервний стаж роботи — на заводі, рядовим колгоспником, комсомольським і партійним секретарем (нині — голова сільради), я на собі відчув увесь тягар, що постійно душив, не давав виплеснутись на поверхню розумним почуттям і діям, котрі принесли б певну користь виробництву. Бо постійно відчував на своєму плечі руку зверху, яка керувала мною. Я з'ясував для себе, що не слід витикатися з своїми думками, пропозиціями, бо їх не сприймуть, не прислухаються, цим можна було прогнівити своїх ідейних наставників, за що недорахуватися преміальних... Думаючи про сім'ю, місце, житло, вимушений був підкоритися, не бундючитися, щоб бути хорошим і заслужити авторитет. Старався постійно утримуватись десь на середині дистанції, тобто не досить зближуватись і звісно не далеко відриватись.

...весь цей час гризла мене думка, що вчиняю неправильно, не по совісті. У 1985 році визріло бажання вийти з партії, бо роздивився, хто із якою метою вступав в її ряди. Але, поважавшись, відкинув цю думку, бо визначив для себе, що не сама партія винна у наших бідах, а лише її «вожді», комуністи-хапуги і вся інша партійна нечиста сила. Зараз компартія знову відроджується, але я особисто не скоро вернуся до її лав. Не можу бути поруч з тими, хто живився за рахунок народу і водночас бив себе в груди, мовляв, він є вірним комуністом. Усі вони ж знову повернуться, бо і нині, не приховуючись, творять те, що і до перебудови, керують понині, гнуть свою застарілу мораль.

...е вони благополучно втопили партію і взялися за Ради. Слухаючи народних депутатів, які у своїх виступах з трибуни Верховної Ради стверджують, що Ради своє віджили, а голови сидять і нічого не роблять, лише чекають свого кінця, хочеться у відповідь закричати на весь голос (але чи хто почує в цьому загальному шумі): «Шановні добродії! А чим ви підтримали Ради, щоб вони стали боєздатними і підвелися з колін, на яких стоять майже півстоліття? Що дали Радам, щоб зміцнити їхній авторитет, щоб припинили глумитися з них керівники, в чиїх руках зосереджені засоби виробництва (технічні, матеріальні та інші), до яких голова сільради йде з поклоном, як жебрак?» Що може зробити сільська Рада зі своїм худющим бюджетом? На папері ми маємо відповідні права, але давайте розсудимо реально.

Так, за 1991 рік з усіх доходів 367,7 тисячі карбованців було перераховано до районного бюджету 221 тисячу, або більше 60 відсотків. На власні витрати залишилось 146 тисяч карбованців.

Ради сьогодні і завтра

Чекаємо останнього удару

Цієї суми було досить для того, щоб звести кінці з кінцями, якось проіснувати.

Торік бюджет за доходами становив 2,5 мільйона карбованців, але чи багато зробиш на ці гроші? Протягом першого півріччя сільрада перебивалася на незначних грошових надходженнях. Виручила державна позика на 600 тисяч карбованців. Ми в прямому розумінні слова задихалися, бо нічим було навіть виплатити зарплату.

А ви ж, шановні депутати, в той час чубрилися, визначаючи ціну землі. Визначили. Ми ж за досить короткий строк зібрали податок за землю і трохи вільніше дихнули. Але, виявляється, марно ми працювали. Необхідно повернути населенню, місцевому господарству та установам села 50 відсотків перерахованої ними суми та ще 40 відсотків в обласний та районний бюджети. І знову, виходить, зарobили ми, як Хома на милі. Хто відповідатиме за ці нерозуміні дії? Доки ж сільради будуть бідними родичами? Хто підкаже, як брати владу в свої руки?

Судіть самі, щоб привезти 4 тонни палива (за компослугами) необхідно було заплатити близько 12 тисяч карбованців та плюс ще 2,3 тисячі крб. за автопослуги. А в нас таких, кого треба забезпечувати, більше 60 чоловік та для шкільної котельні треба 120—150 тонн вугілля. І от, підрахуйте, скільки нам на це все потрібно було коштів. За харчування учнів 1—4 класів треба було сплатити 500 тисяч карбованців, а ще додати косметичний ремонт, зарплату... Ось вже й нема бюджету.

І ніхто не задумується над тим, що учні нашої середньої школи ще не бачили «живого» комп'ютера, досі лічать на пальцях. Ми більше сімдесяти років очікували на чиюсь допомогу (добрих дядь і тьоть, шефів). І що маємо?

Люди відвернулися від Рад, бо втратили віру. Чи знову віддаватимуть свої голоси?

Важко стає на серці, коли бачиш, що не маєш змоги допомогти молодому забудовникові в придбанні будівельних матеріалів. Люди з образою виходять з кабінету з певним враженням про мене як керівника установи. Торік за фондами для сільради було виділено 900 штук шлакоблоку і незначну кількість цегли за цінами, що аж в носі крутить. Ось так і будуйся, селянине.

За період моєї роботи в Радах — близько двох років — на сільраду не виділили жодної легкової автомашини. Так було й раніше — зберігається більше як півсотні незадоволених заяв. Чекала на свою чергу і доярка агрофірми «Нива» Г. П. Онищенко, яка тривалий час працювала на молочнотоварній фермі, припасла грошенят, щоб придбати автомашину. Але залишилася ця її мрія нездійсненною.

А винен голова сільради — йому соромно дивитися цій чесній трудівниці у вічі, що не зміг їй допомогти у придбанні машини. То чи скажуть про нього добре слово всі обділені громадяни, чи зрозуміють, не його вина, що не зміг пробити той мур, за яким розподіляли.

А в якому стані сільські фельдшерсько-акушерські пункти? Для придбання медикаментів їм виділяється дві-три тисячі карбованців. Через високі ціни, нестачу лікувальних засобів їх хоч закривай, бо постійно слухаєш людські невдоволення і нарікання. Пам'ятаю, три-чотири роки тому ставили за мету відкриття в кожному селі ФАПу. А що нині?

Навіть поховати людину на селі важко. Добре, що ростуть ще осики, посаджені попереднім поколінням...

Постає перед нами гамлетівське: «Бути чи не бути?» Сільради змирилися з усім і чекають свого кінця, останнього удару від вас, законодавців. Бо закони великою мірою відірвані від життя. Навіть ті, що мали б працювати, не діють. Ви не контролюєте їх виконання. А треба ж домогтися, щоб вони запрацювали на повну силу. Тих же, хто їх порушує, слід не лише відправляти на іншу роботу, а й стягати з них відшкодування за матеріальні та моральні збитки. І не за рахунок держави чи підприємства, а з їхньої власної кишені.

От скажімо, у Законі про місцеве і регіональне самоврядування визначено дванадцять основних джерел надходжень коштів у бюджет. А на ділі маємо лише три: податок на фонд оплати праці колгоспників, земельний податок і з власників транспортних засобів, який, до речі, також погрожують забрати, як і податок за землю.

У Законі про землю є також певні недоречності. Бо виходить, що селянин, який відпрацював у цій землі все життя, поставлений в рівні умови з тим, хто приїхав з міста, бо йому земля перейшла у спадщину. Хочеться знати, чи перепаде нам щось, коли ділитимуть заводи і фабрики, бо і наші батьки примусово силоміць працювали на їх відбудові свого часу?

Тож хочеться, щоб шановні депутати Верховної Ради, ухвалюючи закони, тверезо зважували всі за і проти.

Я за новий тип Рад, а тому вважаю, що перш за все необхідно провести реорганізацію їх структури, стабілізувати оплату і відповідно підвести їх до розумних норм, розробити правовий захист працівників апарату, розширити правові функції голів сільрад. Проблеми сільської Ради необхідно розв'язувати якнайшвидше. Бо ж Ради — це народ. А від людей села, їх настрою і енергії значною мірою залежить добробут всього народу суверенної України.

Незабаром вибори, то розв'яжіть нам руки і дайте можливість працювати, щоб хоч чимось реабілітувати себе в очах односельчан. Одне вас прошу, шановні депутати, зробіть так, щоб сільська Рада стала справді народною владою на селі, а не бідною родичкою верхів. За це ми всі вам будемо вдячні.

Федір НЕМИРОВСЬКИЙ,
голова виконкому Лукашівської сільської Ради народних депутатів.
Чорнобаївський район Черкаської області.

Польовий стан

Пальне від сусідів

Посівна, що в південних районах України розпочнеться вже через кілька днів, і цього року ставить перед селянами безліч проблем. Чи не найголовніша з них — проблема з пальним. Тож як розв'язують її в Красноокнянському районі, що на Одещині!

— Закінчуємо останні приготування до сівби, — розповідає керівник фермерського господарства Володимир Нігрей. — Бензином і соляркою запаслися, але довелося добре витратитися. Та в сусідньому колгоспі імені Ватутіна ситуація ще гірша. Мене турбує бажання державних мужів обкласти фермерів держзамовленнями, нічим їх не забезпечивши.

— На сьогодні маємо близько 40 відсотків запасу пального на весь комплекс весняно-польових робіт, — каже представник Президента в районі Микола Торжинський. — Думаю, що з цим у нас усе владнається.

У Києві ж тема посівної і пального мала несподіване продовження.

— У мене нема проблем із бензином та соляркою ні для посівної, ні для збору врожаю, — розповів голова Асоціації фермерів Антрацитівського району Луганської області Олександр Барбуль. — Хоча у мене — 300 гектарів землі. А купив я пальне в сусідній Росії. Поряд з нашим — їхній райцентр Гуково, де, як і в інших прикордонних районах, є все: м'ясо, молоко, масло, одяг, бензин... Щоправда, трохи далі — в глибинці Росії — ситуація набагато гірша від нашої...

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Красні Окна — Київ.

НОВА ІМПЕРІЯ НЕ МАЄ МАЙБУТНЬОГО

Незалежна Україна чи нова імперія. Здавалося б, повернення до старих часів немислиме. Однак так чи інакше постає нині питання про те, чи збереже Україна свою незалежність. З цим питанням пов'язані позиції й певних політичних сил в Україні й за її межами. Від його розв'язання залежатиме і доля українського народу, й уся геополітична ситуація не тільки в Європі, а й у цілому світі.

Такою є реальність: часи панування грубої сили вже відійшли. Світом керують інші принципи. Військова сила існує для збереження статус-кво, а змагання держав перейшло в економічну сферу. Саме розвал економіки, її хронічне відставання від світового рівня і є головною причиною краху Радянського Союзу, а не помилкові дії лідерів Комуністичної партії останніх років, як це твердять нині деякі апологети колишньої імперії.

Нова імперія не може бути створена на добровільній основі, хоч як це нині не намагаються зробити певні політичні сили, ратуючи за кабальні умови статуту СНД, яким передбачаються централізовані органи управління незалежними державами. Аргументи прихильників нової імперії, які, спекулюючи на економічних труднощах, намагаються довести, що досить відновити старі структури, як одразу ж економіка позбудеться хвороб, побудовані на ілюзіях. Об'єднуючи відсталі економіки в одну громіздку централізовану систему, помилково сподіватися на те, що вона перестане бути відсталою.

Орієнтація ж кожної держави СНД на передові світові технології, на зв'язок із світовим економічним простором дасть можливість цим державам швидше подолати кризу. Водночас зрозуміло, що раптове економічно не виправдане розірвання старих економічних, суто економічних, вигідних зв'язків, також може призвести до паралічу економіки. А тому, враховуючи реальність, і передусім її, а не політику, вигідні зв'язки необхідно поглиблювати.

Очевидно, Україні, наприклад, економічно вигідніше купувати нафту і ліс у Росії, а Росії найвигідніше купувати продукцію сільського господарства і метал в Україні. Саме такі зв'язки і мають існувати між цивілізованими країнами. Тільки такий підхід дасть можливість і Україні, і Росії й іншим країнам СНД вийти з кризи і посісти гідне місце серед інших держав світу.

У наш час дуже важко знайти хоч будь-якийсь розумний аргумент на користь імперії. Причому вона неприйнятна не тільки для України, а й для Росії, бо створення нової імперії поглине останні сили російського народу. А нинішній стан російської нації, розвал її духовності якраз і потребує відновлення власних національних джерел.

Єдине нормальне розв'язання проблеми сьогодення полягає в тому, щоб, відмовившись від взаємних непорозумінь, спокійно будувати кожному народові свою власну державу.

Не ворогуючи, а допомагаючи один одному. Бо ж відомо, що родичі, які живуть в окремих квартирах, значно краще ладять між собою, ніж тоді, коли живуть разом у комуналці. Чи має нині Росія і чи матиме в майбутньому ближчого і дружнього партнера, ніж Україна? Так само й Україна. Це аксіома, і альтернативи цьому нема.

Володимир ОЛЕКСИЧ.

Продиктовано в номер

«ЕММАНУЇЛ» ПРОКИНУВСЯ

У Донецьку, у мікрорайоні «Магістральний», серед білого дня роз'їхалася земля на подвір'ї школи № 51. Впадина утворилася буквально на очах директора школи Ю. Усенка і досягала ширини 6 метрів. Спеціалісти ВО «Донецьквугілля» визначили, що провал виник на місці шахти «Еммануїл», закритої ще 1902 року. Глибина шурфа — понад 50 метрів. Сюди засипали близько 30 машин інертної маси, провели інші роботи, пообіцяли мешканцям зробити ретельну геологічну та геодезичну розвідки.

НАРАДА-СЕМІНАР

29—30 березня у Трускавці відбулась нарада-семінар «Про місцеве самоврядування та Конституцію України». Її провела Асоціація демократичних Рад. Це добровільне об'єднання Рад базового рівня зарекомендувало себе як інтелектуальний генератор представницької влади, що прагне максимально наблизити законодавця до реалій життя.

Обговорено проект законів «Про вибори голів місцевих Рад народних депутатів України», «Про статус депутатів місцевих Рад...», статтю 10 проекту Конституції. З доповіддю «Федералізація та автономізація України та що за цим стоїть» виступив заступник голови комісії з питань законності і охорони правопорядку А. Ткачук. Говорилося про подолання кризи представницької влади. Запорукою мирного співіснування регіонального самоврядування і державних адміністрацій учасники семінару вважають перерозподіл владних функцій.

ПОБРАТИМ ОДЕСИ

Вісімнадцятим містом-побратимом Одеси став грецький Пірей. Підписаний мерами Л. Чернегою та С. Логосетісом договір передбачає широке торговельно-економічне й культурне співробітництво. Ближчим часом в Одесі відкриється відділення торгово-промислової палати Пірея, відділення Фонду грецької культури. Пірейська делегація привезла в дар місту вантаж гуманітарної допомоги, зокрема ліки. А одесити до приїзду гостей повернули історичні назви Грецькій вулиці та Грецькій площі, що кілька десятиліть були площею Мартиновського та вулицею Лібкнехта.

ДОПОМАГАЄ ДАРМШТАДТ

Минулої осені понад 400 ужгородців потерпіли від повені, багато з них залишилися без даху над головою. Власних коштів на відбудову не вистачає. Побратими ужгородців з німецького міста Дармштадта зібрали для потерпілих 15 тисяч марок. Валюту розподілено цільовим призначенням серед 17 мешканців обласного центру, які найбільше постраждали від стихії. Кожен з них одержав від 200 до 1000 німецьких марок.

НЕФРОНТОВІ НАСТРОЇ

29 березня єпископ Чернігівський та Сумський УПЦ Київського Патріархату Іоанн на прес-конференції повідомив, що його єпархія вже має 15 священиків, 19 зареєстрованих парафій. Духовні особи, зазначив він, ідуть на зближення з УПЦ, виступають за об'єднання церков, але поки що, на жаль, не зустрічають зустрічного руху до взаємозрозуміння.

ПІШОВ БЕРЕЗОВИЙ СІК

Перші тонни березового соку доставлено на переробні підприємства Рівненщини. За сезон його планують переробити понад 10 тисяч тонн. Особливо активно заготовляють сік Рівненський, Острізький, Дубенський лісгоспзаги.

НАЙВИЩА В СВІТІ ГОРА

Пам'ять

Благословенна полтавська земля. Тут, на березі синьоокої Сули, поблизу Лубен, виростає гора, що не матиме географічної назви, проте вже сьогодні її називають Курганом Скорботи. Освячення цього місця відбулося восени 1990 року у відповідь на волевиявлення тисяч громадян, котрі відгукнулися на опублікований в пресі лист письменника Олекси Коломійця.

Як, за якими критеріями визначалося місце для меморіалу? Були думки будувати його в одному з районів, який зазнав найбільших втрат від голодомору-1933. Але ж кати не залишили статистики своїх злочинів! Ініціатори розуміли, що за подібного підходу, зробивши той або інший вибір, є ризик недооцінити втрати й страждання решти регіонів. Отож, з часом відмовились від цього і вирішили: пам'ятник має розміститися серед типової української природи, бажано біля храму, на видноті. І в підсумку зупинилися на Полтавщині. Як відомо, місцеві ґрунти непереверщені за родючістю. Тож меморіал повинен ще раз нагадати людям, якою жорстокою і безжальною була державна машина сталінського зразка, якщо і на цій райській землі викликали жахливий голодомор.

Сьогодні ініціатори та автори впритул наблизилися до реалізації задуму — встановлення пам'ятного знаку. Конструкція вже доправлена до місця встановлення.

Уявіть: п'ятнадцятиметровий дзвін, а по його колу рясно висять менші дзвони, на кожному з яких викарбувані назви українських сіл. Тих сіл, де шістдесят років тому десятками й сотнями вмирали від голоду люди. Перший дзвін вже надійшов з Одеси від комерційної фірми «Юст-Раут». Основний дзвін виготовлено Дніпропетровським заводом металевих конструкцій. Технічно складну роботу по монтажу взяло на себе миколаївське підприємство «Проектсталь-конструкція». Окрім тисяч громадян як з України, так і з-за кордону до толоки прилучилися Кабінет міністрів України, Українське відділення Всесвітньої лабораторії, Миколаївська, Полтавська та Лубенська державні адміністрації, Львівське та Запорізьке обласні відділення фонду культури, спільне підприємство «Кобза», Українська цукрова біржа, редакція газети «Родослав», НКВЦ «Рось», «Слов'янський центр» та чимало інших структур, що діють при Українському фонді культури.

Як повідомили в правлінні фонду — будь-хто: місто, село, підприємство, ті, хто бажає увічнити пам'ять загиблих, може долучитися до цієї патріотичної акції.

Пам'ятник повинен зрости і вибудуватись у душах людських, у їхній пам'яті. Ціну втрат не виміряти тоннами чавуну чи висотою постаменту: історія вже навчила нас, що занадто швидко втрачають свою велич бронзові монстри. Але трагічні по 1933 року не повинні забутись, тому і пам'ятник жертвам голодомору будемо оберігати своїм розумом і своїми серцями.

Анатолій ОСАДЧИЙ.

Щось новеньке

33 мінус 11 дорівнює 100 тисяч

Майже місяць тому наша газета опублікувала список з 33-х пунктів — то були претенденти на отримання першої в історії столиці театральної премії «Київська пектораль». Тут крилася благородна інтрига: на відміну від старих процедур преміювання, одинадцять переможців стали відомі буквально в момент вручення премій. Це сталося минулої суботи (Міжнародний день театру). Кожен лауреат отримав бронзово-срібну пектораль і 100 тисяч карбованців. Отже, переможці: **В. Більченко** — за кращу режисуру («І сказав Б...», Молодіжний театр), **А. Роговцева** — за кращу жіночу роль, **Є. Смирнов** — за кращу чоловічу роль (обоє — російська драма), **Н. Кондратовська** — за кращу жіночу епізодичну роль (російська драма), **М. Аугуст** — за кращу чоловічу епізодичну роль (трупа Більченка), **А. Александрович** — за кращу сценографію (театр імені Франка), **Ю. Шевченко** — за краще музичне оформлення вистави (театр імені Франка), **О. Подерев'янський** — за кращий дебют (ТЮГ). **В. Ляшинський** — за особистий внесок у створення вистави (театр імені Франка), **С. Васильєв** — за кращу рецензію минулого сезону (газети «Культура і життя», «Кур'єр муз»). І, нарешті, премію за кращу виставу минулого сезону розділили режисери Р. Віктюк (**«Дама без камелій»**) та **В. Петров** (**«Кандид»**), обидві — російська драма.

Нагадаємо: ініціаторами «Київської пекторалі» стали Комітет мистецтв столичної держадміністрації, Київське відділення СТД України. Асоціація «Київ-театр», меценатами — Акціонерне товариство «Торговий дім» та Споживче товариство «Меркурій».

Сама церемонія, що дуже приємно, не була надто офіційною, хоч у залі й було багато високих гостей — Ніна Матвієнко, Микола Жулинський, Олег Єфремов, Іван Салій, Леонід Осика.

Вечір був справді урочистим, хоча й з гіркотою на дні келиха: Валерій Більченко, визнаний кращим режисером Києва, не має власної сцени і перебуває зі своїми акторами у надто непевному становищі. А за сто тисяч нині сцену не купиш.

Христофор ГРУША.

До речі

ПЕКТОРАЛЬ ТА ЇЇ АВТОР

Як кажуть астрологи, у цьому житті нічого випадкового не буває. Не знаю, під яким знаком народився скульптор Сашко Сухоліт. Знаю одне. Його планета ясно непосидюща і, може, дещо грайлива. Штовхає його настійно і примхливо все уперед та вперед. Незважаючи ні на що. Його твори люди вже оцінили на виставках різного рангу в Україні та за її межами. У дитячому місті Одесі, стоїть Сашкова скульптура «Мати з дитиною». Люди зворушливо милуються чудовою роботою. А в Харкові у парку скульптур, місцеві варвари розтрощили всі твори (і Сашкову роботу в тому числі), залишені молодими митцями в дар місту після творчого семінару. У Горлівці був такий же семінар, здається, в 1989 році. Так тут стоять у парку, в центрі міста, роботи. Уціліли. Чому так зірки розпорядилися, ніхто не скаже.

Здавалося б, можна було б і розсердитися на долю. Ні! Сашко Сухоліт дерзає далі. Зробив для конкурсу Театральна премія «Київська пектораль» приз — оту саму нагрудну прикрасу, яку колись древні греки, скіфи носили. Тепер буде пектораль і київською, актори, можливо,носитимуть її.

Що далі придумає Сашкова планета, побачимо. Справжні твори мистецтва не приховаєш, вони обов'язково знайдуть стежину до людини.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Офіційно

ЦІНИ НА ДОРОГОЦІННІ МЕТАЛИ

Розпорядженням Кабінету Міністрів України затверджено ціни на дорогоцінні метали у виробах і брухті, що скуповуються у населення. Це стосується золота, платини, паладію та срібла. Так, купівельна ціна грама золота 958-ї проби встановлюється в розмірі 11991 український карбованець.

Купівельні ціни на дорогоцінне каміння збільшуються у 36 разів. Визначено також ціни на інші види золотих виробів, зубні протези із вмістом золота, що були в користуванні, брухт виробів, комбінованих із золота і срібла, предмети релігійного культу, медалі й жетони дореволюційного карбування, монети.

Прес-служба Кабінету Міністрів України.

Коротко

ПІШЛО НА ЛІКИ — ПРОПАЛО НАВІКИ

Ще в серпні минулого року працівники Житомирського заводу по переробці лікарських рослин перерахували постачальникам сировини з інших країн СНД 15 мільйонів карбованців. Поблукавши майже півроку по різних банках нашої республіки, гроші повернулися назад, до своїх господарів, яким ніхто не спромігся чітко пояснити причини такого кроку. Тепер дирекція підприємства ламає голову: яким чином розрахуватися з постачальниками елеутерокока, трави шавлії?

Володимир ЛИЗА.

Житомир.

ВИНОГРАДНИКА ЗАПРОСИЛИ ДО ДАНІЇ

Голова Івано-Франківської обласної ради товариства «Тверезість» Теофіл Виноградник запрошений взяти участь у семінарі «Данія — Україна: за здоровий, тверезий спосіб життя», що його зорганізував Датський демократичний фонд. Таке довір'я виявлено Винограднику як активному членові міжнародної ліги тверезості.

Василь БАБУХ.

ДО РОБОТИ, ТОВАРИШІ!..

Через свою газету «Відродження» відкритим листом «до працівників промисловості, сільського господарства, керівників і спеціалістів агропромислового комплексу» звернулася політрада сумських соціалістів. У зв'язку з наближенням весняних польових робіт, мабуть, побоюючись, щоб хлібороби не проспали бува «кампанії», лідери партії закликали заздалегідь підготувати техніку, вчасно і якісно відсіяти на високому агротехнічному рівні, доглянути посіви, без втрат зібрати врожай і т. п. У листі чітко вказано, що повинні зробити задля успіху справи владні структури, промислові підприємства, установи. Собі ж виразники інтересів трудового народу відводять найвідповідальнішу роль — «сприяти».

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

Знай наших!

СТИХІЯ І ЛЮДИ

Стихія буває соціальна і природна.

Щодо першої, то оголошений на 1 квітня деякими шахтарями Донбасу страйк їхні кіровоградські колеги не підтримують. Голова Кіровоградського теркому профспілки працівників вугільної промисловості М. Орел зауважив, що держава й так чимало зробила для поліпшення умов праці й відпочинку гірників, підвищення їм зарплати. Але ж ріст зарплати вимагає підвищення продуктивності праці, а з цим якраз і не все гаразд. Жодне з підприємств об'єднання «Олександріявугілля» не виконує планів. Звідки ж братися грошам? Отже, гірники на своїх зборах від страйку відмовилися.

А от хлібороби Кіровоградщини спробували випередити стихію природну. Скажімо, Бобринецький район першим в області вивів у поле агрегати для закриття вологи. Правда, зробити вдалося поки що небагато — чорнозем ще в'язкий. А у Світловодському, Олександрійському, Онуфріївському районах несподівано випав сніг. Але він, за словами спеціалістів, затримає посівну лиш на два-три дні.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

Контакти

ДРУЗІ НЕ ПО ЗМАГАННЮ, А ПО БІЗНЕСУ

Оргеївський район Молдови, Тутаївський Ярославської, Островецький Гродненської областей — усе це давні друзі Монастирищенського району Черкащини, з якими за будь-яких політичних вітрів не припинялося спілкування і співробітництво.

Нещодавно у Монастирищенському районі з візитом-відповіддю перебувала делегація Іршавського району Закарпатської області на чолі з представником Президента Василем Коцаном. Ознайомившись з економікою, соціально-культурним розвитком району, — а тут навіть за теперішніх складних умов активно будують 7 шкіл, 5 заводів, 3 церкви, стелять асфальт, — гості із Закарпаття уклали з монастирищенцями угоду на співпрацю. З Іршави надійдуть на Черкащину меблі, ліс, будівельні матеріали, з Монастирища на Іршаву повезуть котли, насоси, електродвигуни, котрі випускає місцевий машинобудівний завод.

Крім того, влітку прибудуть у Шевченківський край закарпатські будівельники, щоб споруджувати чудові котеджі.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Коротко

ОБИРАЛИ КОЗАКІВ

У Хмельницькому нещодавно створено козацький кіш. Відбулася його установча рада, яка обрала наказним суддею Івана Козара, наказним бунчужним — Миколу Балему, наказним осавулом — Сергія Ільківа.

Надія ПАКУЛЬКО.

Хмельницький.

МЕРЦИШОР — СВЯТО ВЕСНИ

У селі Новосельське Ренійського району, переважна частина мешканців якого молдовани, відбулося народне гуляння Мерцишор. З'їхалися гості з усього Придунав'я. У Будинку культури, кафе — скрізь пригощали національними стравами, співали молдовських, українських, російських пісень.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

В ЕФІРІ — ІДИШ

Другий рік на хвилі Чернівецького обласного радіомовлення звучить програма для євреїв буковинського краю «Дос ідиш ворт». Вона знайомить слухачів з стародавньою історією єврейського народу, його культурою, традиціями, релігією. Програма відводить багато ефірного часу поезії, музиці, гумору. До участі у творенні програми «Дос ідиш ворт» залучені письменники, актори, громадські діячі.

Наш кор.

Чернівці.

ЗАМОЛИТИ Б СТАРІ ГРІХИ

В управлінні капітального будівництва Рівненської міської управи зробили висновок: протягом цього року в Рівному не збудують жодного нового будинку. Левова частка новобудов—до 60 відсотків—це так звані незавершені об'єкти минулого року. Виходить, про нове годі й думати, замолити б старі гріхи.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Реалії

Тримай кишеню ширше

За підсумками перших двох місяців нинішнього року прибуткова частина бюджету Дзержинського району Кривого Рога майже на двісті мільйо... карбованців перевищила ...ратну. Для нашої сьогоденної реальності це, на жаль, винятковий випадок. Мало хто знає, що зараз райвиконкоми та міськвиконкоми, котрі раніше не потерпали від дефіциту коштів, навіть беруть кредити і позички, аби виплачувати зарплату медикам, освітянам і т. д. та утримувати комунальне господарство.

А причина прозаїчна: у січні-березні підприємства переживають не кращі часи. Скорочують виробництво, відтак не добирають прибутків, з яких і йдуть відрахування в бюджети, в тому числі і місцеві. Потужні будівельні організації вкупі з потужними комбінатом «Криворіжсталь» та коксохімзаводом, які досі тут «робили погоду», тепер спромоглися перерахувати у районний бюджет лише близько п'яти мільйонів карбованців. Зате податки малих — кооперативних, приватних і всіляких інших—підприємств разом склали за цей час понад чотириста вісімнадцять мільйонів карбованців.

Порятувало ситуацію, отже, що в районі три останні ...и активно розвиваються осе...дки «малого» бізнесу. Виникло і зіп'ялося на ноги понад тисяча двісті суб'єктів підприємницької діяльності. Займаються вони переважно будівельно-монтажними роботами та виробництвом будівельних матеріалів з місцевої сировини та з відходів місцевих металургійних і гірничих комбінатів, а також виробництвом товарів народного споживання. Коротше кажучи, голова Дзержинської районної Ради Дмитро Степанюк має всі підстави заявляти, що це результат наполегливих і послідовних зусиль народних депутатів на підтримку молодих підприємців і бізнесменів.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Кривий Ріг Дніпропетровської області.

У партіях і рухах

СИМВОЛІКУ ХДПУ ЗАРЕЄСТРОВАНО

29 березня у Міністерстві юстиції України видане свідоцтво № 001 на реєстрацію символіки партії — емблеми і прапора. Його отримав голова Християнсько-демократичної партії України Віталій Журавський. Емблема ХДПУ — зображення птаха у формі літери «У» з хрестом посередині — має два варіанти: чорно-білий і кольоровий. У чорно-білому варіанті — чорний птах на білому тлі. У кольоровому — білий птах на синьо-жовтому тлі. Прямокутне синьо-жовте полотнище з білим птахом, на якому зображено золотий хрест — офіційний прапор ХДПУ, який згідно з положенням є «символом об'єднання підприємців, інтелігенції, робітників і селян в їх прагненні бачити вільну, заможну, християнську, демократичну Україну».

Під час презентації партійної символіки лідери ХДПУ розповсюдили звернення до Президента України Л. Кравчука та прем'єр-міністра України Л. Кучми, в якому йдеться про «систематичне безвідповідальне, провокаційне втручання деяких посадових осіб та депутатів Верховної Ради у внутрішні справи церков, що є абсолютно неприпустимим і брутальним порушенням конституційного принципу відокремлення держави від церкви». У заяві пропонується «звільнити з роботи ряд посадових осіб, дії яких суперечать побудові громадянського суспільства в Україні (Зінченка, Губаря, Ткачука)», не дозволяти перетворювати конфесії в арену політичної боротьби, у питаннях власності церков керуватися виключно Законом про свободу совісті та релігійні організації, а також Указом Президента України від 4.03.1992 р.

Висвітлив свою діяльність новостворений Міжнародний акціонерний комерційний банк «Християнський банк». Мета створення банку — «сприяння економічному розвитку України на основі загальнолюдських цінностей, які несе в собі вчення Христа». Банк допомагатиме відроджувати матеріальну базу діючих в Україні церков, а також «створити церковний бізнес, що значною мірою вплине на подолання кризової ситуації в економіці України».

Голова ХДПУ В. Журавський висловив рішучий намір партії боротися за місця «в новому парламенті, а не в старій Верховній Раді».

Костянтин ПАРИШКУРА.

Зверніть увагу

ВИЙДУТЬ ІЗ СЕЛА МЕНЕДЖЕРИ

З ініціативи українського центру засобів розвитку, що в Канаді, у шести радгоспах-технікумах України направцьовують програму створення на їх основі коледжів, де готуватимуть менеджерів для сільського господарства. Серед таких навчальних закладів і Донецький радгосп-технікум у Мар'їнському районі.

Недавно тут побував директор Українського центру, керівник проекту створення на базі радгоспів-технікумів коледжів доктор Роман Петришин (канадець українського походження) та фермер Джон Робінсон. На зустрічі із молодими спеціалістами, фермерами Мар'їнського району вони повідомили, що вже нинішнього року Донецький радгосп-технікум розпочне підготовку менеджерів для сільського господарства. З цією метою буде набрана група учнів-випускників місцевих шкіл.

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецька область.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

Національний банк України 29 березня 1993 року встановлює такий курс українського карбованця до іноземних валют

1 австрійський шилінг	189.77
1 англійський фунт стерлінгів	3223.20
10 бельгійських франків	647.31
1 німецька марка	1335.21
1 голландський гульден	1187.74
1 датська крона	347.36
100 італійських лір	137.59
1 канадський долар	1747.79
1 норвезька крона	313.84
1 долар США	2180.00
1 фінська марка	368.38
1 французький франк	392.08
1 шведська крона	280.26
1 швейцарський франк	1441.76
10 японських ієн	187.13
1 екю	2585.39
10 іспанських песет	187.20
1 ірландський фунт	3241.89
10 португальських ескудо	143.67
1 естонська крона	166.90
1 долар США по розрахунках із індією	2180.00

БАЗАРНИЙ ДЕНЬ

Тенденція до зростання цін в Одесі є, схоже, сталою: в останню неділю березня на більшість продуктів харчування вони стали, порівняно з останньою неділею лютого, на 25—30 процентів вищими. Конкретно:

Свинина — 2,5—3 тис. крб. за кілограм.
Яловичина — 2—2,5 тис.
Сало свіже — 1,2 тис.
Сало солоне — 1,5 тис.
М'ясо копчене — 3,5—4 тис.
Ковбаса домашня — 2,5 тис.
Масло вершкове — 2,5—3 тис.
Сметана — 1,5 тис.
Бринза — 1,5 тис.
Молоко (літр) — 300 крб.
Яйця (десяток) — 280—300 крб. (в магазинах повно по 230 крб.).

Картопля — 80—90 крб. (отут — зниження ціни з 120—130 крб., бо в магазинах міста є по 55—70 крб.).

Яблука — 400—800 крб.

На ринках усіх цих та інших продуктів харчування вибір дуже великий, і покупців — чимало, навіть черги стоять. Є, отже, в Одесі грошовитий люд. Хоча на тих же базарах, біля церков, вокзалів, у підземних переходах немало й жебраків А в засоби масової інформації надходять десятки, сотні листів з одним-єдиним запитанням: «Як прожити?» Отака непроста, полярна, можна сказати, ситуація.

А ось якими були, для порівняння, ціни того ж дня на кіровоградських ринках: свинина — 1330, яловичина — 1700, сало — 1000, картопля (відро) — 1000, масло вершкове — 2100, молоко — 120 (за літр), сметана — 800 (літр), десяток яєць — 300, свіжі яблука — 150 за кілограм. Копчених м'ясних виробів не було.

За повідомленнями наших власкорів.

БЛАГОВІСТ КИРИЛІВКИ

На відбудову величного храму Богослова, що існував за життя Тараса Шевченка в його рідному селі Кирилівці, православна громада міста Норт Роялтон зі штату Огайо (США) переказала парафіянам УАПЦ села Шевченкового 12 тисяч доларів, пообіцявши й подальшу допомогу.

Нещодавно американський архітектор Зоріян Городиський безкоштовно передав історико-культурному заповіднику «Батьківщина Шевченка» чудовий проект майбутнього собору. Підмурівок храму Івана Богослова намічено закласти у травні.

Відгукніться!

Усі, хто бажає пристати до святої справи повернення з небуття церкви Тарасового дитинства, прохання звертатися на адресу: с. Шевченкове Звенигородського району на Черкащині. Історико-культурний заповідник «Батьківщина Т. Г. Шевченка».

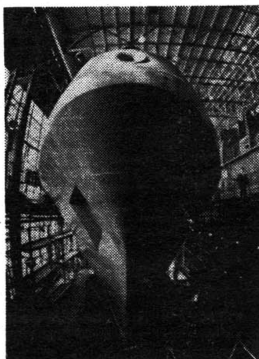
Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Конверсія

БЕЗ КЕРМА І БЕЗ ВІТРИЛ

перебуватиме вкрай вигідна й престижна для України галузь доти, доки не буде розроблено й затверджено національну програму судно- і кораблебудування

1. ЗА ОБВАЛОМ НІЧОГО НЕ ВИДНО?

Саме таким ось словом — обвал — охарактеризували ситуацію, що склалася на суднобудівних заводах Миколаєва після того, як потрапили вони під конверсію, всі з ким випало розмовляти. І вони, безперечно, мали рацію. Понад двісті років споруджували тут військові кораблі. На це було націлене буквально все.

Та раптом — конверсія. І не якась там — обвальна. За три роки частка оборонних замовлень у загальному обсязі виробництва впала на 40 відсотків, тоді як фахівці — не тільки наші, а й зарубіжні — стверджують: річне зниження таких замовлень на 5—7 відсотків — уже забагато. Результат не забарився: дикий дисбаланс у завантаженні окремих виробництв, вимушені простої людей і устаткування, хронічна нестача коштів, розрив зв'язків з партнерами, втрата перспективи. Ще тоді, на «зорі» конверсії (а розпочато її тут за рішенням уряду в 1989 році), мислилося: оскільки колективи не винні в отакій раптовій переорієнтації виробництва, то держава компенсує втрати, матеріально допоможе перепрофілюватися на випуск цивільної продукції. Та минають місяці, роки, а коштів усе не знаходять. Люди, по суті, кинуті сам на сам зі своїми бідами.

Ситуація вкрай погіршується тим, що військове замовлення все-таки залишається немалим — близько половини виробничої програми, а коштів під нього ніхто не дає. Більше того, невизначеною залишається доля недобудованих бойових кораблів, їх довелося законсервувати. А це ж прямі збитки.

Не скажеш, що миколаївці з приводу всього цього не били на сполох. Та в урядових колах всерйоз сполошилися, здається, лише тоді, як у перші місяці минулого року на найбільшому з підприємств — у виробничому об'єднанні «Чорноморський суднобудівний завод» — почали стрімко падати обсяги виробництва товарної продукції: до 20 відсотків на місяць проти відповідного періоду попереднього року. Постала реальна загроза повної зупинки велетня. До Миколаєва зачастили комісії з Києва. Раз по раз то тут, то в столиці збирають різні наради, пишуть протоколи й рекомендації, намічають заходи, встановлюють строки... Основним підсумком всього отого галасу стала поки що лише одна реальна річ: уряд виділив об'єднанню 3-мільярдний кредит на освоєння будівництва танкерів. Його, правда, вже майже «з'їли», а особливих зрушень на краще тут щось не видно. ЧСЗ ледь-ледь тримається «на плаву».

То що — за обвалом нічого не видно? Як для кого. За тих же умов інший миколаївський велетень — ВО «Суднобудівний завод ім. 61 комунара» — зумів не тільки не допустити бодай тимчасового спаду, а з місяця в місяць нарощує обсяги виробництва продукції. За рахунок чого?

— Коли командно-розподільна система почала давати збої, коли почалося згортання військового виробництва, декотрі за старою звичкою зайняли таку позицію: гарячкувати, мовляв, нічого, держава все одно виручить, в біді не кине, — ділився зі мною думками генеральний директор ВО Ігор Овдієнко. — Ми теж не гарячкували, але й не вичікували, бо добре розуміли, що означає за отого економічного безладу згаяти час. Перепрофілювання виробництва повели в двох напрямах: по-перше, інтенсивно нарощували випуск товарів народного вжитку для громадян нашої держави, по-друге, знаходили бажаючих одержувати нашу основну продукцію — цивільні судна — за рубежем.

Це тільки на словах усе — просто. А на практиці довелося досить оперативно розв'язувати ряд найскладніших проблем, причому частогусто на межі серйозного ризику. Ось лише кілька штрихів до картини отієї боротьби за виживання. У той час, коли, здавалося, не тільки кожний долар, а й карбованець був для об'єднання на вагу золота, звідси сотні спеціалістів направляють за кордон на... навчання. У США, ФРН, Англії, Італії, Новергії вони опановують економіку, фінанси, маркетинг. Зате тепер І. Овдієнко із задоволенням каже: «Ми відчуваємо ринок. Із замовленнями, нарощуванням обсягів виробництва, збутом продукції особливих проблем не маємо. І головне — зберегли колектив, його творчо-виробничий потенціал». Чи багато хто з керівників великих державних підприємств, до того ж конверсованих, може нині отаким похвалитися? А «відчуваючи ринок», спеціалісти об'єднання зуміли, скажімо, укласти досить вигідну угоду з фірмами Данії на спорудження плавучих готелів — кілька їх туди вже відправлено, і на рефрижератори вигідних замовників знайшли, тож нарощують виробництво суден.

Або ось таке: 9 мільйонів тих самих вкрай дефіцитних доларів тут витратили, щоб придбати за рубежем устаткування для виробництва меблів. Зате швидко зуміли вдвоє збільшити випуск продукції, яку охоче купують і за карбованці, і за валюту.

Керівник ЧСЗ Ю. Макаров на одній з недавніх нарад з головними спеціалістами підприємства, керівниками відділів, служб, цехів, головами профспілкових комітетів, де знову, вже вкотре, точилася розмова навколо сакраментального «Що робити?», змушений був констатувати: за продані Росії траулери плата тривалий час не надходить, тому змушені надалі затримувати судна з командами, поки не надійдуть гроші; значно знизилася інтенсивність праці, почастішали випадки недисциплінованості, безвідповідальності, розхлябаності; в деяких цехах технологічна трудомісткість завищена в півтора раза; на основних роботах цех, бува, виконує менш як половину планового завдання, а решту набирає на прибиранні споруджуваного... І як висновок: за умов, коли немає замовлень ні від військових, ні від цивільних моряків своєї держави, щоб забезпечити завантаження цехів і дільниць, не допустити безробіття, слід сміливіше йти на розширення фронту робіт на спорудженні танкерів і траулерів для Норвегії, інших країн.

Запізніле, коли відверто, прозріння. Скільки можливостей уже втрачено! Скільки знегод на плечі трудового колективу вже впало!

То що, виходить, все впирається в отой «суб'єктивний фактор»? Великою мірою — так. Але ж йдеться тут не тільки про виживання колективів суднобудівних підприємств за умов конверсії і входження в ринок, хоч це й вкрай важливо. Йдеться і про іншу, значно ширшу й не менш актуальну проблему: наскільки флагмани суднобудування України задовольняють сьогодні і задовольнятимуть завтра її власні потреби? Потреби її цивільного й військового флоту? Без цього неможливе становлення державності України, визнання її у світі як могутньої морської держави. Не тільки задля престижу, іміджу в світовому співтоваристві. А насамперед задля швидкого входження у світовий ринок, заради власного економічного благополуччя.

Бо ж бачимо: суднобудівний завод ім. 61 комунара вже працює на зміцнення флоту інших країн, набрав замовлень до кінця нинішнього століття, Чорноморський суднобудівний цього прагне. А як же з флотом нашим — українським?

Георгій ВОРОТНЮК, **власний кореспондент «Голосу України».**

(Далі буде).

Проблема

КАРТОПЛЯ — НЕ ПРЕДМЕТ РОЗКОШІ

СПОЖИВАННЯ хліба в Україні за останні два роки невпинно зростає. Наприклад, у Києві цього року проти минулого його щоденна випічка збільшилася на 25 відсотків, але черги за хлібом не зникли. Не краще справи і в інших регіонах країни, а в деяких місцях його взагалі видають за картками.

Причиною цього є не лише недоступність для більшості з нас молочних і м'ясних продуктів, а й те, що картопля теж стала нам не по кишені. Ціни на неї зросли майже у 800 разів, і кілограм її в магазинах Києва замість 9 копійок коштує 70 карбованців (для порівняння: в Ульяновську — лише 10 рублів). При цьому ціни на хліб зросли приблизно в 300 разів, і кілограм його коштує близько 40 карбованців. Отже, ціна кілограма картоплі в 1,75 раза вища, ніж хліба. Разом з тим споживча цінність кілограма хліба (235 кілокалорій) в 2,3 раза вища, ніж картоплі (89 кілокалорій). Якщо виразити у вартості одержану енергію, то вартість однієї кілокалорії хліба становить приблизно 17 копійок, а картоплі — 78 копійок, тобто «хлібна» кілокалорія майже в 5 разів дешевша від «картопляної».

Цілком зрозуміло, що в результаті такого бездумного підвищення цін на картоплю для більшості жителів вона перетворилась у предмет розкоші. Люди, які перебувають на межі біологічного виживання, віддають перевагу продуктові, в якого вартість одиниці енергії нижча, тобто хлібу, а відтак його споживання додатково зростає.

Але подивимося на цю проблему з другого боку... На сучасних грунтах, де врожайність пшениці не перевищує 20 центнерів з гектара, картопля дає близько 200 центнерів. Якщо підрахувати енергетичну віддачу гектара землі, то, коли вирощувати пшеницю, вона становить близько 470 тисяч кілокалорій, а картоплі — до 1 мільйона 780 тисяч. Тобто, вирощуючи картоплю, з кожного гектара одержуємо кілокалорій в 3,7 раза більше, ніж на пшеничному. Крім того, картопля багата на вітаміни й інші цінні елементи, з неї можна приготувати десятки страв.

Як бачимо, для того, щоб значно знизити хлібний дефіцит і поліпшити харчування народу, необов'язково вишукувати великі кошти на збільшення виробництва мінеральних добрив для підвищення врожайності або залазити в борги й купувати пшеницю за океаном. Для цього потрібно краще використовувати потенційні можливості нашої землі, розширюючи вирощування картоплі.

Ситуація з продовольчими товарами в нашій країні на 1993—1994 роки вкрай невизначена. Річ у тому, що посіви озимих зернових цього року через посуху істотно (на 2 мільйони гектарів) зменшились, і значна їх частина (близько мільйона гектарів) перебуває у незадовільному стані. Крім того, великі масиви орної землі восени взагалі не обробляли, а через нестачу пального певна частина землі нинішньої весни може залишитися не засіяною. Тож є підстави для тривоги, що збір зернових буде ще нижчий, ніж минулого року, а це вже реальна загроза голоду.

В екстремальних умовах держава повинна використати всі можливі засоби, щоб захистити народ від цієї страшної біди. Одним із таких є розширення площ під культури з найбільшою енергетичною віддачею і в першу чергу — під картоплю. Звичайно, що за теперішніх умов примусити керівників овочевих радгоспів збільшити виробництво картоплі й знизити ціну на неї неможливо. Тому єдиний реальний вихід — дати можливість народові врятуватися самому, виділити кожному бажаючому клаптик землі для вирощування картоплі та іншої городини.

На жаль, ділянки пропонують за 80 кілометрів від міста чи за кілька десятків кілометрів від залізниці, й міські жителі повинні діставатися до них автобусами.

Якщо врахувати, що через брак пального кількість автобусних маршрутів у сільській місцевості відмінили, а під час весняних польових робіт автобуси взагалі не ходитимуть, то стане цілком зрозуміло: міські жителі не зможуть дістатися до своїх городів, і вони залишаться необробленими. Отже, треба надавати їм земельні ділянки саме біля залізниць.

Правда, наші районні керівники стверджують, що, наприклад, біля Києва вільної землі давно немає, бо на ній овочево-молочні радгоспи вирощують саме цю городину. Щоб переконатися, що це чистісінький обман, досить влітку проїхати електричкою від Києва до Тетерева, Фастова, Ніжина, Яготина і Кагарлика. На полях, які прилягають до залізниці, ви побачите або зріджені зернові, або бур'яни.

Чесну інвентаризацію і розподіл земель зможуть зробити представники підприємств і організацій міст разом із представниками Президента. Після розв'язання цього питання кожний міський житель не лише одержить ділянку, а й матиме гарантію, що зможе до неї дістатися електричкою. Відтак кожна працездатна людина України захистить себе від голоду, і картопля з предмету розкоші перетвориться в засіб виживання.

Володимир МОЙСЕЄНКО, кандидат технічних наук.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН І ДОПОВНЕНЬ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПРЕДСТАВНИКА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести до Закону України «Про Представника Президента України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 23, ст. 335, № 31, ст. 437) такі зміни і доповнення:

1. Статтю 1 викласти в такій редакції:

«Представник Президента України є главою місцевої державної адміністрації відповідно в області, містах Києві, Севастополі, районі, районі міст Києва і Севастополя».

2. У частині першій статті 2 виключити слово «лише».

Доповнити статтю 2 після частини другої новими частинами третьою і четвертою такого змісту:

«Представники Президента України в областях, містах Києві і Севастополі, районах, районах міст Києва і Севастополя призначаються після погодження їх кандидатур з відповідними Радами народних депутатів.

Пропозиції щодо кандидатур Представника Президента України розглядаються на пленарних засіданнях Ради. По результатах розгляду Радою приймається рішення. В разі відхилення Радою запропонованої кандидатури для погодження вноситься інша або повторно та сама кандидатура. Якщо у двотижневий строк після надходження пропозиції щодо кандидатури засідання Ради не відбулося або Радою не прийнято будь-якого рішення з цього питання, Президент України має право призначити свого Представника на власний вибір».

У зв'язку з цим частину третю статті 2 вважати частиною п'ятою.

3. Пункт 9 статті 6 викласти в такій редакції:

«9) організує розробку проектів бюджету, програм економічного і соціального розвитку відповідної території, місцевих екологічних програм, подає їх на затвердження відповідної Ради, забезпечує виконання бюджету і цих програм, за рішенням Ради у встановлений нею строк звітує перед Радою про їх виконання, а також з інших питань, пов'язаних із здійсненням місцевою державною адміністрацією повноважень, що передані їй Радою; забезпечує підготовку на розгляд відповідної Ради необхідних матеріалів з питань регулювання земельних відносин, управління комунальною власністю, з інших питань економічного і соціального розвитку території та виконання прийнятих Радою рішень».

Пункт 10 статті 6 виключити.

4. Частину другу статті 7 викласти в такій редакції:

«Представник Президента України не має права вирішувати питання, що належать до відання органів місцевого і регіонального самоврядування, за винятком тих питань, які пов'язані із здійсненням ним функцій виконавчо-розпорядчого характеру, що передаються відповідній місцевій державній адміністрації обласними, Київською і Севастопольською міськими, районними, районними у містах Києві і Севастополі Радами народних депутатів».

5. Статтю 8 викласти в такій редакції:

«На пропозицію не менш як двох третин від загальної кількості обраних депутатів відповідної Ради Президент України вирішує питання про увільнення свого Представника».

**Президент України
Л. КРАВЧУК**

м. Київ

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про порядок введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про Представника Президента України»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про Представника Президента України» з дня його опублікування.

2. Запропонувати Президенту України внести відповідні зміни до «Положення про місцеву державну адміністрацію».

**Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ**

м. Київ

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО НАДАННЯ ДЕРЖАВНИХ ГАРАНТІЙ ЩОДО ІНОЗЕМНИХ КРЕДИТІВ, ЯКІ НАДАЮТЬСЯ УКРАЇНІ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що гарантом кредитів, які відповідно до міжнародних договорів надаються Україні урядами іноземних держав, міжнародними фінансовими організаціями і іноземними банками, від імені держави виступає Кабінет Міністрів України.

Обслуговування іноземного кредиту, отриманого під гарантії Кабінету Міністрів України, здійснюється Державним експортно-імпортним банком України або іншим уповноваженим Урядом України фінансовим агентом.

Гарантії, що надаються іноземним кредиторам, забезпечуються коштами Державного валютного фонду України, в якому створюється резерв Кабінету Міністрів України для погашення іноземних кредитів, або заставою іншого майна.

Предметом застави може бути:

майно позичальника кредиту, що належить йому на праві власності або повного господарського відання (останнє за згодою власника або органу, уповноваженого управляти цим майном), або майно, що належатиме позичальнику на момент виконання зобов'язання, якщо це передбачено кредитною угодою;

об'єкти незавершеного будівництва, які фінансуються повністю з державного бюджету, та інше майно, що перебуває у загальнодержавній власності, але не передано підприємствам, установам та організаціям у повне господарське відання чи оперативне управління.

2. Зупинити дію пункту 6 частини шостої статті 8 Закону України «Про банки і банківську діяльність» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 25, ст. 281; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 20, ст. 276; № 47, ст. 644 та абзаца шостого частини третьої статті 9 Закону Української РСР «Про зовнішньоекономічну діяльність» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 29, ст. 377; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 20, ст. 276).

3. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

**Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА
Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ**

м. Київ
17 березня 1993 року

Державна програма зайнятості населення

**(Закінчення.
Початок на 2-й стор.).**

Значного розвитку має набути сприяння створенню нових робочих місць, зміні їх структури шляхом спрямування інвестицій (за рахунок усіх форм власності, включаючи кошти держфонду сприяння зайнятості населення) перш за все в перспективні галузі народного господарства та сферу обслуговування населення.

Відповідно до територіальних програм зайнятості населення буде забезпечено режим найбільшого сприяння створенню малих підприємств для випуску товарів народного споживання на основі переробки місцевої сировини передусім у населених пунктах, де є вільні трудові ресурси.

Для запобігання наслідків прихованого безробіття передбачається організація громадських робіт, на яких за розрахунками буде зайнято понад 106 тисяч чоловік.

Здійснюватиметься комплекс заходів для подання практичної допомоги вивільнюваним працівникам і незайнятому населенню, яке проживає у сільській місцевості, у розвитку сімейного та індивідуального підряду, селянських (фермерських) господарств, кооперативів, підсобних виробництв колгоспів і радгоспів, виробничої кооперації сільськогосподарських і промислових виробництв.

Нові робочі місця створюватимуться і за рахунок організації переробних підприємств (цехів) сільгосппродукції та торговельних об'єктів.

У 1993 році кількість громадян, які потребують соціального захисту, становитиме понад 345 тисяч чоловік. Найбільше серед них молоді та жінок з малолітніми дітьми. Для їх працевлаштування передбачається забронювати на підприємствах і в організаціях майже 305 тисяч робочих місць та створити 54 тисячі додаткових.

Програмою намічено заходи сприяння працевлаштуванню жінок, молоді, їх професійної перепідготовки. Для цього розроблятимуться спеціальні програми.

Окремі заходи намічено для працевлаштування та профперепідготовки військовослужбовців, які вивільнюються у зв'язку з реформуванням військ на території України та за її межами, а також членів їх сімей.

Буде продовжено створення Української інформаційно-довідкової системи зайнятості населення. Для чого на 1993 рік виділяється 8,5 мільярда карбованців.

Уряд розгляне пропозиції, щодо впливу податкової політики на економічне заохочення підприємств у створенні додаткових робочих місць та вирішення питань соціальної підтримки безробітних, а також працевлаштування громадян України за кордоном і захисту національного ринку праці.

Здійснення Програми покладено на Міністерство праці, державну службу зайнятості, місцеві державні адміністрації та відповідні міністерства і відомства. Щоквартально має проводитися оцінка стану ринку праці та розроблятися прогноз на наступний період.

Прес-служба Кабінету Міністрів України.

Реклама

Arche International
Member of the Arché Group

У 1993 році італійська фірма «Арке Інтернейшнл» спільно з центром виставок і ярмарків України проводить у Києві міжнародні спеціалізовані виставки:

АГРОТЕХ — Україна-93
3—7 квітня
Машини, устаткування та нові технології для сільського господарства, устаткування для переробки і упакування сільгосппродуктів.

АВТОмотив — Україна-93
20—24 квітня
Транспортні засоби, автомотовелотехніка, устаткування і приладдя, автомобілі відомих зарубіжних фірм — нові та ті, що були в користуванні.

І. Ф. Х. Е. — Україна-93
«Експохарчготель»
1—4 червня
Обладнання для готельного господарства, барів, ресторанів, харчової та переробної промисловості, пакування харчових продуктів.

ДО УВАГИ ПІДПРИЄМСТВ, ОРГАНІЗАЦІЙ, БІЗНЕСМЕНІВ І ДІЛОВИХ ЛЮДЕЙ!

СКЛОПРОМ-93
15—18 червня
Устаткування та нові технології для скляної промисловості
Конференція за тематикою виставки

КОНСТР — Україна-93
29 червня — 2 липня
Устаткування і машини для будівельної промисловості, будівельні матеріали та вироби.
Конференція за тематикою виставки

ОПТИКА — Україна-93
18—21 листопада
Устаткування і машини для випуску оптичних виробів, оптичні прилади та інструменти.
Конференція за тематикою виставки

Відвідавши ці виставки, ви зможете встановити ділові контакти із зарубіжними партнерами, укласти вигідні комерційні угоди.

Центр виставок і ярмарків України — пр. акад. Глушкова, 1-а.
Їхати: до станції метро «Дзержинська», трол. № 11, № 12.
Контактні телефони в м. Києві: (044) 261-73-52, 261-75-78.
Факс: 261-63-39.

Крапки над «і»

ЯК ЦЕ РОБИТЬСЯ,

або Побіжні нотатки на полях фальшивок

Публікації директора Інституту підвищення кваліфікації працівників культури, колишнього комсомольського працівника В.Чернеця в газеті «Молода гвардія» про начебто кадебістське минуле члена Президії Верховної Ради України, голови українського правозахисного товариства «Меморіал» імені В.Стуса, голови Спілки театральних діячів України, члена Центрального проводу Руху Л.Танюка стали одним з напрямків атак на демократичні сили України. Розрахунок у них зроблено на підкріплення досліджень В.Чернеця «документами» з архівів КДБ. Про те, як робляться подібні фальшивки, про кухню, де сьогодні так багато куховарять чернеці та К°, розмірковує Лесь Танюк.

І в Україні, і в Росії назріває повзучий переворот. В'язнями сумління вже роблять не Андрія Сахарова та Василя Стуса, а Лук'янова, Павлова та Шеніна. В нашому парламенті все видніше і чутніше комуністів. Вчорашні вийшли з окопів аж ніяк не з піднятими руками. У хід йдуть всі прийоми — від провокацій до галасу, від організованих директорами страйків до фальшивок.

Вдивляюся і замислююся у цю спробу реставрації і немає в мені сьогодні, як вчора, паніки. Демократія все одно восторжествує. Рано чи пізно. Але краще, щоб це трапилося раніше. Без комуністичних переворотів. З меншими втратами. Тому що мені щиро шкода тих, хто кує цвяхи для власного розп'яття.

Мій приклад типовий — подібними методами діяв КДБ від Литви до Камчатки, від Польщі до районів гарячих конфліктів. Мертвий хапає живого. Служби начебто виникли нові, ретрогради начебто пішли на пенсію, а вуха стирчать ті самі.

Редакція соціалістичного «Товарища», що опублікувала фальшивку про Д.Павличка, І.Драча, В.Яворівського, з'ясувалося, працює тут же, в парламенті — газеті дав прихисток лідер української соцпартії, народний депутат України, секретар Комісії ВР з питань агропромислового комплексу О.Мороз. І нічого! Як це зрозуміти? Як норму? Мабуть, для деко — так.

Ксерокопії про мене були підпільно розкидані в парламенті і широко розмножені — сотнями, якщо не тисячами копій — по всій Україні — в газети, творчі спілки, служби представників Президента тощо. І що? Нічого. Винних не знайдено. Не було навіть спроби провести відповідне розслідування. Норма? Виявляється — так.

Оскільки цій акції передувала стаття В.Чернеця в «Молодій гвардії», де він «натякнув» на співробітництво Танюка з КДБ, преса замиготіла відгуками, які в основному оцінювали розгорнуту кампанію як прокомуністичну та реваншистську.

В одній з газет, пізніше це передрукували інші, було опубліковано експертизу, котру дав «матеріалам» колишній оперуповноважений українського КДБ капітан В.Ушенко. Називалася ця стаття «Фальшива ксива», там немало слушних зауважень. Його висновок: «Оцінювані мною матеріали — фальшивка, виготовлена зі знанням справи. Це липова справа фальшивого агента, на якого нечесні оперативні працівники списували витрати і цим звітували за роботу, котрої не було».

Чим би я хотів доповнити цю оцінку відставного капітана? Впадає у вічі чітко українська направленість «матеріалів». В них абсолютно відсутні московські мотиви, московські зв'язки, котрі, без сумніву, так само потрапляли в поле зору КДБ, як і українські. Чому? Та просто тому, що ті, чиї прізвища були б тоді названі, мають право звернутися з відповідними запитами не до Києва, а до Москви, і тут «сусідня держава» вже б не змогла проконтролювати ситуацію; та й прямої вигоди українському реваншу від цього не було б.

Впадає у вічі також незграбність домислів і нічим не підкріплених «стратегій», низький рівень кваліфікації автора, який складав свої романи начальству(якщо все це не більш пізні твори).

Все описане легко вираховується за сотнями побічних можливостей, якими володіли служби КДБ — перлюстрування, підслуховування, відвідини українських вечорів в ЦДЛ, присутність оперів та сексотів на різноманітних заходах — виставах, спектаклях, обговореннях.

Якщо ще раз повернутися до «московської теми», то тут неначе демонстративно все шкереберть. Як би там не було, після розгрому Клубу Творчої Молоді в Києві і вимушеної втечі до Москви я прожив там 23 роки — кращу частину свого життя. Це не лише вистави, книги, переклади. Через мою квартиру йшла практично більша частина російської дисидентської літератури в Україну — і навпаки. Про це вже написав В'ячеслав Чорновіл; крім того, квартира стала й «укрнічліжкою» — не так вже й багато було місць в Москві, де можна було зупинитися тим, хто їхав до рідних у Мордовію, Перм, Владимир, або повертався з місць не так віддалених. Все це не потрапило до «ксерокопій» та рапортів, так само як немає в них будь-якої іншої конкретики — фактів передавання ряду матеріалів за кордон. Можливо, дещо про це КДБ знав (здогадувався); на допиті по справі І.Світличного слідчий нарікав: усі нитки ведуть до вас, сюди переміститься центр українського підпілля, а довести не можемо. «Або вони бережуть вас для чогось особливо важливого, або ви насправді вміло конспіруєтеся». Були, наскільки мені відомо, й прямі вимоги українського голови КДБ Федорчука (доповіді в ЦК КПУ) про необхідність мого арешту, хоч далі звільнень з театрів, зняття книг справа не пішла.

Однак відсутні речі, про які КДБ не міг не знати. Так, я влаштував до нас в театр Станіславського на роботу пожежником В.Делоне. Через якийсь час машина спрацювала, він був звідти звільнений, а за ним і я. Основною причиною було не це — звільнили мене на підставі рішення Краснопресненського бюро райкому партії (йшлося про «фашистський капусник», де Г.Бурков грав роль Штірліца - Голоса Трупи, а директора Жарковського актори показали в ролі Кальтенбрунера (він грав її у фільмі «Сімнадцять миттєвостей»), головреж був Кузенбергом (Кузенков з комсомольських активістів, пізніше трупа його зі скандалом вигнала). З доволі смішної й невинної історії партбюро та райком роздули цілу «справу», але в розмові на партбюро (я ніколи не був членом цієї партії, але вона постійно щось за мене вирішувала) фігурувала й ця проблема — «обманув нас с этим вашим Делоне, вы подставили театр и всех нас». Всі ці «варіанти» в кадебській ксиві начисто відсутні. Причини зрозумілі — це не вписується у «версію».

Усі ці дурниці належать до «милих» 70-х, коли на кожному кроці пахло якщо не Сусловим та Гришиним, то Софроновим і Зубковим — московські театрали начитались немало рецензій, де я «оказался в овраге» (правда в непоганій компанії — з А.Ефросом та Ю.Любимовим), мої вистави ніколи не приймалися з першого разу, управління культури вимагало ідеологічних правок; не все з цього відоме в Україні, я вдячний А.Свободіну, котрий недавно опублікував у парламентському «Голосі України» свій відгук про мене і всю цю історію; але все це лише акомпанемент до теми.

Тема — як робляться фальшивки.

Покажу на прикладі «документів», розмножених Чернецем. Є в «справі» так зване «Повідомлення «Т»», подане як агентурне донесення. А оскільки передує цьому анкета «агента Тараса», то коло начебто замкнулося — «агент Тарас повідомляє». Однак папір цей датований 23 березня 1969 року. А дозвіл на вербування «агента» і на присвоєння йому заочного псевдо «Тарас» майор Шевчук просить лише роком пізніше — 7 жовтня 1970 року. Так що гра на «Т» — здогадайся, мовляв, сама — «Танюк» або «Тарас».

Дещо про «редакцію — переклад». У мене в оригіналі: «Зустрівши випадково в Києві Є.Сверстюка, я почав його розпитувати, ЧИ НЕ ЗНА ВІН ЧОГО НОВОГО ПРО ЦЕЙ ТЕАТР» (йшлося про український театр міста Пряшева (ЧССР), куди мене запрошували на постановку). А в майора: «я начал его расспрашивать, ЧТО ЕМУ ИЗВЕСТНО ОБ ЭТОМ ТЕАТРЕ». В оригіналі: «замість того, щоб ремствувати...» У майора: «вместо того, чтобы разглагольствовать...» І в такому стилі далі — зовні начебто непомітна зміна наголосів дає зовсім іншу картину.

А тепер по суті «документа». До 50-річчя Великої і незабутньої соціалістичної революції, котре відзначалося в 1967 році з надзвичайною помпою, я написав різку статтю «Летаргія українського театру», де відверто сказав про те, з чим прийшов театр до «ювілею» після розстрілу Леся Курбаса та Миколи Куліша, після того, як тут почали царювати корнійчуки та левади. В тексті було майже 90 прізвищ авторів, які не йдуть в Україні — від Шекспіра і Брехта, Чехова і Піранделло — до Достоєвського, від Арбузова і Розова до Шатрова і Зоріна. Картина виходила страшна. Опубліковано було статтю в еміграційному журналі «Дукля» (Словаччина), передруковано її звідти у ще більш «страшній» емігрантській «Сучасності» (Нью-Йорк, Мюнхен). У передмові говорилося, що «навіть з такої поміркованої публікації, яку ми подаємо тут без згоди авторів — у тому ж номері було опубліковано статтю моєї дружини Неллі Корнієнко про розстріляного на Соловках Леся Курбаса з журналу «Театр» — зрозуміло, як задихається мистецтво в лабетах більшовиків» або щось на кшталт цього. Публікація була викликом не тільки для українських «спеців». Два московських кадебешника спіймали мене в Мінську, де я ставив виставу (звільнений у Москві за підпис правозахисного листа і позбавлений там можливості працювати) і стали допитуватися, як моя стаття потрапила в «Сучасність». Про моє знайомство з «Дуклею» вони знали раніше — під час празьких подій ми цілою групою зі Світличним та Аллою Горською (пізніше по-звірячому вбитою) були в Карпатах, за нами постійно прямували дві чорні «Волги», а львівська зустріч з працівником «Дуклі» Мурашком демонстративно фотографувалася; був це перлюстрований лист від Мурашка, де він дякував мені і Сверстюку за статтю. Залишалося лише вигородити Мурашка і Сверстюка, взявши все на себе, що я й зробив.

Наступного дня московські «гості» прочитали мені у відділі кадрів протокол допиту — дурницю, я розлютився, порвав цю «бомагу» і відмовився продовжувати розмову. І поїхав — не затримали, надто серйозною була причина — в Луцьк на похорон матері.

Однак всюдисущий Шевчук розшукав мене і в Москві — з новим, вже пом'якшеним «протоколом»; я знову відмовився його підписати і сказав, що дам письмове пояснення сам, особисто. І написав. Це єдиний документ, який одержала від мене ця славна організація. Жодних «Т» там в кінці не стояло, був мій підпис, адреса, прізвище, ім'я, по батькові.

Але було ще щось — на кшталт передповідомлення: «21 березня ц. р. майор КДБ тов. Шевчук В.М. попросив мене дати письмове пояснення з приводу того, як з'явилася в українському календарі (Словаччина) моя стаття про український театр і за яких обставин я познайомився з працівником журналу «Дукля» П.Мурашком. У зв'язку з цим хочу пояснити ось що». А далі йшов сам текст (зрозуміло, що коментар після нього опер дав вже від свого імені). Тоді я не зрозумів, чому ці три рядки передповідомлення так не сподобалися майору («вот этого не надо. Лучше без этого. Перепечатайте, вам же ничего не стоит»). Я відмовився. Документ є документ, якщо пишу — повинна бути причина, вимога. Жодних маніпуляцій.

Одначе пан майор виявився вищим за інтелігентські пересуди: він зняв все «зайве» та й оформив за власною редакцією й перекладом. А щоб «начальство не сумлевалось», що йому вдалося завербувати «агента», поставив заголовок — «Сообщение «Т»». Так робляться фальшивки.

Повторюю: це єдиний документ. І тому, що він був, я зберіг його копію, на що, власна річ, панове маніпулятори не розраховували; навіть просте порівняння цих «паперів» проливає світло на методи та стиль фальшивки.

Далі в «справі» фальшивки вже йдуть більш струнким косяком: оскільки нічого немає, то й свобода фантазії стає необмеженою, вже нічим не треба себе обмежувати. Не було ні зустрічі в «Уралі» з вербуванням, ні друзів в ЧССР, до яких неначебто збирався поїхати, ні виїзду до Києва на постановку (Україна була єдиною республікою, куди мене не допускали, і навіть якщо туди возили мої вистави московських театрів, місцева влада припиняла це «вольнодумство»), ні влаштування до театру Станіславського помічником режисера (навіть не завдали собі клопоту перевірити, хто такий режисер-постановник і в чому його відмінність від технічної посади помрежа) тощо.

Є речі й ще кумедніші. В «Анкеті» в пункті 22 про те, чи жив я на окупованій території, де жив, що робив, рукою опера чітко виведено: «Проживал в г. Киеве вместе с родителями». Це пише той самий опер, який власноруч повідомляє в рапорті від 18 вересня 1970 року (нагадаю, анкету заповнено тоді ж, 3 листопада 1970 року), що «отец Танюка состоял до 1964 года в агентурной сети в г.Луцке». (Таким чином, про батька цій славетній організації повинно бути все відомо). Як же вона тоді могла не знати, що мій батько, мати і ми, троє дітей, все таки стали винними перед мудрою радянською владою, оскільки жили з 1941 до 1945 року не в Києві, а були вивезені до Німеччини, і були звільнені з концтабору не доблесною Червоною Армією, а американцями, в зв'язку з чим нам, «перемещенным лицам», заборонено було жити після війни в Києві і нас вислали до Луцька?

Звідки така неув'язка? Тільки від того, що анкета, як і «донесения» — підробка, і той, хто це вигадував, до таких «дрібниць» не докопувався. І про батька вся ця мерзенність — заднім числом, після його смерті, коли він уже не в змозі спростувати. Чому тоді не піти далі — і не оголосити агентом НКВС діда, розстріляного в 1937 році в Києві і закопаного в страшній Биківні? Гидко, панове...

Вуха оперів стирчать повсюдно. Ось рапорт про приїзд Віри Селянської. Дурниця. Ніяка вона не агент ЦРУ — бразильська поетеса, автор чудових віршів і перекладів. Ми її знали, як Віру Вовк (таке її поетичне псевдо). Але навіть в телефонних розмовах ми звали її «Віра» — КДБ не вловило й подало як Селянську — за мідівськими документами. Про те, що Вовк і є Селянська, я довідався пізніше, з пасквільних українських публікацій про «іноземних агентів».

Найбільш показові для стилістики роботи КДБ тих років бланки про винагороди. З таких бланків видно, як опери дурили «контору» — заробляли гроші й звітували за «проведену роботу». У висновках капітана В.Ушенка вже відзначені невідповідності у записах: однією рукою — за різні роки, спочатку йде запис про 1978 рік, потім — про 1977-й, що за нормальним порядком мало б бути навпаки тощо.

Але спробую проаналізувати ці «записи». № 5. **«Выдано вознаграждение за работу по делу № 650 (добре б знати, що це за «справа» і чому вона повсюдно фігурує) и в связи с поездкой в ПНР. — «20.08 — 100 р.»**

Поїздка до Польщі справді була, але 20 днів потому, 10 вересня. Що ж це за дата — 20 серпня? Гортаю щоденники: ось вона; запис за 20-е: «Телеграмма из Варшавы — Вачински нет на месте». Ясно. КДБ «засікло» мою телеграму у Варшаві і відповідь — звідси й запис «опера».

А ось запис № 6. Те ж не заскучаєш. **«Выдано вознаграждение за работу по делу № 650 и в связи с годовщиной ВЧК-КГБ. 26.ХІІ — 100 руб.»** Лізу в старі газети. 26-е — середа, сумнівно, щоб сабантуйчик у «конторі» «хлопці» влаштували в цей день. Та й день ВЧК — дивлюся енциклопедію — 20 грудня. А ось в п'ятницю 21-го — реалії. Тут тобі і ВЧК, і — головна урочистість: 100-річчя від дня народження незабутнього Йосифа Віссаріоновича. Вранці в «Правде» була стаття — повна реабілітація — гуляй до схочу! І тому — чому б не погуляти, чому б не списати на «агента» сотню-другу («агентів» — море, можна такі гульки влаштувати!). А щоб начальство дозволило — допишемо «годовщину ВЧК-КГБ».

Таке ж — «вознаграждение» — 100 рублей — по делу 650 и в связи с поездкой в Абхазию; дата — 3.YI.1980». Тут й зовсім незграбна робота — чули дзвін, та наплутали, де він. Поїздка до Абхазії була, одначе набагато пізніше, про це є лист від тих самих абхазьких дисидентів, з якими я познайомився влітку 1981 року... В такому ж стилі й... Найбільш незграбними виглядають розмірковування більш пізнього періоду, коли по начальству йде «деза» про те, що Танюк, мовляв, виправився, з націоналістичними поглядами покінчив. Однак, це вступає в протиріччя з реаліями — виходять книги Танюка і статті, де згадуються заборонені фігури — вбита Алла Горська, курбасівський актор Йосип Гірняк, що мешкає в Америці; йдуть книги про репресованих Куліша, Курбаса тощо. Як це ув'язати? Народжується чудова, достойна глибин кадебешного людинознавства ідея: пояснимо начальству, що всі ці речі пишуться і робляться Танюком НА ЗАМОВЛЕННЯ КДБ, для зміцнення легенди Танюка, щоб в нього повірили націоналісти за кордоном — тільки так можна «закрепить проявляемый к нему интерес со стороны представителей ОУН». Ідея, що й казати, чудова. 20 років роботи над реабілітацією Леся Курбаса під прицільними дулами Скаби, Маланчука та Щербицького, викидання книг зі всіх планів, видання та пошук творів Миколи Куліша, популяризація творів виключених зі Спілки художників, розповсюдження самвидаву на Заході, допомога в Москві ..., кого переслідувала офіційна Україна - лишень мудра політика КДБ, яке немає інших турбот, ніж легенда Танюка. Щоб «запустить» його «во вражеские центры». Питається тоді — чому ж не запустили? Скільки було принагідних «випадків» — мої «Сказки Пушкина» об'їхали півсвіту — США, ФРН, Канада; невиїзним був лише я, автор вистави та її режисер-постановник.

Чому б не піти далі і не повідомити в наступних «рапортах», що для «зміцнення цієї легенди» Танюк не тільки поставив більше 50 вистав, а й взяв участь у створенні українського «Меморіалу» імені В.Стуса, в організації РУХу, став членом його керівництва, очолив після І.Юхновського опозицію в парламенті — Народну Раду, зняв з десяток телефільмів про репресованих українських письменників, взяв участь у створенні художнього фільму про голодомор 1932-1933 років. І тоді — слава-слава КДБ, мудрому диригенту демократичних процесів, провидцю та реформатору! Одне не зрозуміло: чому ж в такому випадку «відстріл» Танюка та інших членів Президії Верховної Ради України почався саме тепер, коли до влади рвуться ті, в кого не вийшло повернути своє становище з допомогою танків?

Блеф і дурниця, панове маніпулятори. Збережіть свої набої. Я не годжуся для такої мішені. Мені залишається лише подякувати вам і вашим покровителям за ці «выбросы». На дозвіллі, якщо випаде тиждень-другий, займуся грунтовним аналізом ваших трудів. А там — «сочтемся славой» — свої ж люди. А поки що — привіт вам — вчорашнім — від «госпожи» унтер-офіцерської вдови, знаменитої тим, що вона сама себе відшмагала.

Лесь ТАНЮК.

Редакція має у своєму розпорядженні чимало документів, листів, заяв, що спростовують публікацію В. Чернеця.

Друкуємо деякі з них на 9-й стор.

Управление Комитета Госбезопасности при Совете Министров Союза ССР по гор. МОСКВЕ и МОСКОВСКОЙ области

ПРОТОКОЛ

допроса свидетеля

Допрос начат 31 июля 1972 г. в 10 ч. 10 мин. Допрос окончен в 13 час. 30 мин.

МОСКВА Старший следователь Управления КГБ при СМ УССР по Днепропетровской области майор Шконда.

Допросил с соблюдением требований ст.ст. 158 и 160 УПК РСФСР в качестве свидетеля

1. Фамилия, имя, отчество — ТАНЮК ЛЕОНИД СТЕПАНОВИЧ

2. Год рождения: 1938.

3. Место рождения: с.Жукин, Дымерского района, Киевской обл.

4. Национальность, гражданство: УКРАИНЕЦ, гр-н СССР.

5. Образование: ВЫСШЕЕ.

6. Род занятий: МОСКОВСКИЙ ДРАМАТИЧЕСКИЙ ТЕАТР им. СТАНИСЛАВСКОГО, РЕЖИССЕР.

7. Паспорт ПРИ СЕБЕ НЕ ИМЕЕТ.

8. Адрес: гор. Москва, Б-61, ул. Большая Черкизовская, квартал 8-11, корпус 3, кв. 45, телефон 263-49-87.

Обязанности, перечисленные в ст. 73 УПК РСФСР, свидетелю разъяснены, и он предупрежден об ответственности за отказ или уклонение от дачи показаний по ст. 182 УК РСФСР за дачу заведомо ложных показаний по ст. 181 УК РСФСР

На предложение рассказать все известное об обстоятельствах, в связи с которыми он вызван на допрос, свидетель показал: я в совершенстве владею русским языком и показания буду давать на русском языке.

Светличного Ивана Алексеевича я знаю. До 1962 года, проживал в гор. Киеве, я знал Светличного только по публиковавшимся его статьям, в области литературы и по разговорам с товарищами, которые знали его как литературного критика. В 1962 или 1963 году, бывая на литературных вечерах Клуба Творческой Молодежи в гор. Киеве, я познакомился с ним лично. После этого мы неоднократно встречались и вели разговоры на различные темы.

В 1963 году, в феврале месяце я уехал во Львов, оттуда в Одессу и летом 64-го года возвратился в Киев. Там я пробыл недолго и переехал в Харьков; из Харькова я перевелся в Москву и с тех пор живу здесь. За этот период времени мне неоднократно приходилось бывать в Киеве, и там я иногда встречался со Светличным Иваном. Кроме того, сам он неоднократно приезжал в Москву и бывал у меня. Вот так я знаю Светличного Ивана Алексеевича.

Мои взаимоотношения с ним нормальные, вражды и личных счетов между нами не было и нет; родственниками друг другу мы не являлись и не являемся.

Кроме встреч в Киеве и Москве, я встречался со Светличным Иваном в Карпатах, в городе Львове. Это было во второй половине лета 1968 года, когда я со своей женой Корниенко Нелли находился в отпуске и путешествовал по Западной Украине. Я и моя жена прибыли в с. Косив и там встретились со Светличным Иваном. Он привел нас в одно из мест недалеко от того села, где стояли палатки и в них временно проживали жена Светличного Леля, его сестра Надежда, учительница по имени Груня, Русин Иван, Рачук Николай и еще кто-то. Там же остановились и мы. Через несколько дней к нашей группе присоединились Антонив Олена и Мороз Раиса. При возвращении домой мы выехали во Львов и остановились на квартире у Антонив Олены. В один из дней, гуляя по городу, мы встретили одного молодого человека, которого Светличный Иван представил нам как гражданина Чехословакии и работника журнала «Дукля»; при этом он назвал его Мурашко Павлом. Здесь, на улице, мы сфотографировались и разошлись по своим делам. В тот же день, когда мы были уже дома у Антонив Олены, к нам приходил Мурашко Павел. Между нами состоялся разговор о положении в Чехословакии, и Мурашко в довольно сдержанной форме ответил на ряд наших вопросов относительно положения в его стране, сложившегося к концу июля 1968 года. В беседе принимали участие я, Светличный Иван, его жена Леля, его сестра Надежда, Русин Иван; что же касается Груни, Олены Антонив и моей жены Нелли, то они тоже были дома, но занимались стиркой и другими хозяйственными делами. Рачука Николая в тот момент, кажется, не было.

После того, как Мурашко ушел, я больше его не видел. Ни в этот раз, ни при других встречах с Светличным Иваном и его сестрой Надеждой никаких высказываний антисоветского, клеветнического и националистического характера я от них не слышал. Об изготовлении, хранении и распространении ими документов такого же характера я также ничего не знаю.

Мне известно, что на Украине среди определенного круга лиц ходят так называемые самиздатовские документы. Но причастен ли к их изготовлению, хранению и распространению Светличный Иван и его сестра Надежда, мне также неизвестно. Имеются ли в числе «самиздатовских» документов документы программного антисоветского содержания, я не слышал и не знаю. Ни Светличный Иван, ни Светличная Надежда мне о таких документах ничего не говорили и для прочтения никогда не давали.

Как мне известно, из числа иностранцев Светличный был знаком кроме Мурашко Павла, с гражданином США Гевриком Титусом. Сам Геврик был у меня и говорил, что он знает Светличного, переписывается с ним и когда будет в Киеве, попытается встретиться с ним. Других иностранцев, с которыми был знаком и встречался Светличный, я не знаю. Гражданку Канады, США или иного иностранного государства по имени Голод Харытя я не знаю и о ней слышу впервые. Ни лично, ни в письменной форме, ни по телефону гражданка с таким именем ко мне никогда и ни с чем не обращалась.

О деятельности Светличного Ивана и его сестры Надежды по пересылке за границу и из-за границы к нам каких-либо антисоветских, клеветнических документов так называемого самиздата я также показать ничего не могу, так как об этом ничего не знаю.

Сам я никогда и никаких «самиздатовских» документов у себя не имел и ни Светличному, ни его сестре Надежде их не давал.

Вот все, что я мог показать по существу заданных мне вопросов по делу Светличного Ивана.

ВОПРОС: Встречался ли Светличный Иван или Светличная Надежда с Мурашко Павлом во Львове или еще где-то без вашего участия?

ОТВЕТ: Мне об этом ничего не известно.

Протокол мною прочитан. Мои показания записаны правильно. Замечаний не имею.

Лесь Танюк (подпись)

Допросил: ст. следователь УКГБ по Днепропетровской области майор Шконда (подпись)

Єдиний справжній документ з архівів КДБ, де стоїть підпис Л.Танюка.

До Комісії у справах культури і духовного відродження Верховної Ради України

Вельмишановні панове!

У київській газеті «Молода гвардія» від 19.02.1993 р. з'явилася стаття В.Чернеця, де наводяться матеріали, які ніби свідчать про колишнє співробітництво пана Леся Танюка з органами державної безпеки. Дійсність цих «матеріалів», за словами автора статті, засвідчується, зокрема, московським «Меморіалом», який, як говориться у статті, навіть вважав за потрібне вислати емісара до Києва для підтвердження своєї позиції. При цьому неназваний посланець посилався і на думку меморіалівців-експертів Комісії Президії Верховної Ради РФ з передачі архівів КДБ і КПРС на держзбереження.

У зв'язку з цим ми уповноважені заявити:

1. Жодна зі структур «Меморіалу» у Москві нікого до Києва, а тим паче до редакції «Молодої гвардії», не відряджала і ніяких документів, пов'язаних з ім'ям пана Танюка не розглядала.

2. Члени «Меморіалу», які працюють в Комісії Президії Верховної Ради РФ з передачі архівів КДБ і КПРС на держзбереження, ніяких документів, пов'язаних з ім'ям пана Танюка, не бачили і не проводили експертизи ні в «Меморіалі», ні в МБ РФ. При цьому слід зазначити, що ознайомлення з оперативними матеріалами архіву КДБ не входить на даному етапі роботи в коло занять спеціалістів Комісії ПВР РФ.

Ми висловлюємо рішучий протест проти використання ім'я «Меморіалу» в спекулятивній політичній грі, а також проти професійної компрометації членів «Меморіалу» — експертів Комісії ПВР РФ.

Від імені Робочої колегії Міжнародного товариства «Меморіал», координатор колегії Б. Б. ЖЕМКОВА

Від товариства «Московського Меморіалу», співголова Я. З. РАЧИНСЬКИЙ

Від Науково-інформаційного центру «Меморіалу», голова ради Н. Г. ОХОТіН

РЕПЛІКА ПІД ЗАВІСУ

Велике спасибі Києву, — він, як і завжди, зустрів нас тепло; ми грали серед друзів і для друзів. І в ці важкі дні ще раз переконалися: мистецтво не знає меж. **Політика може роз'єднати, театр — ніколи. Очевидно, і надалі ми будемо дарувати один одному Чехова і Куліша, Смоктуновського і Ступку. Театр — наша спільна радість, спільна турбота і спільна надія.**

Однак ці дні для мене були затьмарені повідомленням про чергову кампанію, підняту навколо Леся Танюка, — людини, яку я люблю і поважаю, і доля якого для мене небайдужа. Його життя в Москві проходило на моїх очах, і я, як міг, допомагав йому. Після гучного успіху його перших спектаклів у Москві Танюка було звільнено з ЦДТ за підпис листа на захист демократії і гласності політичних процесів, що було тоді рівнозначно вовчому квитку. Як неугодного гришинській партноменклатурі його звільнили потім з театру Станіславського. Не легшою була його доля і в театрі Пушкіна. Його вистави «довбали» в пресі, нівечили і забороняли, і він, якого так високо цінували в роботі Віра Марецька, Валентина Сперантова, Юрій Олександрович Завадський, Георгій Бурков, — хто-хто, а вони вже розумілися на режисерах! — роками ходив безробітним і був змушений перебиватися перекладами, статтями тощо. Для когось він був українським націоналістом, для когось — дисидентом; він просто робив свою справу — ставив добрі спектаклі, писав книги, видавав Куліша і Курбаса (заняття на ті часи небезпечне), пропагував у Москві справжню Україну. Однієї з таких тяжких для нього хвилин я запросив Леся на постановку до МХАТу, і актори в ньому не розчарувалися, зберігши дружбу з ним до цього дня. А «Сказки Пушкина», чудово поставлені ним у Дитячому театрі, йдуть там і сьогодні — двадцять сьомий рік! Їх бачили в США, Канаді, Голландії, Німеччині; не їздив зі своєю виставою лише Танюк — його за кордон не випускали.

Я був радий, коли справдилася його мрія, і він повернувся в Україну; але щиро засмутив мене, він пішов з театру в політику. Небагато в нас талановитих режисерів; вважаю, це проблема і для України. Знаю, що він очолював у парламенті опозиційну Народну Раду, знаю що брав участь у створенні сахаровського «Меморіалу», а потім очолив «Меморіал» український. Знаю, що в політиці він так само послідовний, як і в режисурі. Можливо, тут причина його чергової незручності для всіх тих же вчорашніх? Не розумію. **Невже Україні, яка йде до демократії, права і незалежності, не потрібні люди, що всією своєю діяльністю саме цього й добивалися? Невже хтось може серйозно повірити у пасквілі В.Чернеця і «Молодої гвардії»?** Не розумію. **Невже історія нас так нічого і не навчила? Але тоді який нині час надворі? Що ми будуємо, що руйнуємо?**

Менш за все я хотів би втручатися в політику. Але читачеві посилено нав'язується думка про те, що Танюк — «рука Москвы». І це, мовляв, — найтяжчий злочин. І в цьому — головна загроза. Але в такому розумінні і МХАТ — рука Москви. І Ріхтер, і Михайло Ульянов, і Олена Боннер. І навіть Іван Семенович Козловський, якому Україна щойно присвоїла своє найвище звання Народного Артиста, з чим я його від усієї душі поздоровляю.

Невже ми знову дозволимо культурі опинитися по той бік морального? Вистріл у кожного з нас — наближення до цієї межі. Непередбачувано небезпечної.

Олег ЄФРЕМОВ,
художній керівник МХАТу, народний артист СРСР, професор.

Експрес-інформація

ТРИВАЮТЬ ПЕРЕСТРІЛКИ

на грузино-абхазькому фронті в районі річки Гуміста, інформує прес-служба парламенту Абхазії. Грузинські війська обстрілюють позиції збройних сил Республіки Абхазія і лабораторію російських військ у селищі Нижні Ешери. На окремих ділянках очамчирського напрямку також тривають бойові дії. За оперативними даними, на трасі Сухумі — Очамчира спостерігають інтенсивне пересування біженців із Сухумі.

З АМЕРИКИ ДО ЄВРОПИ — БЛИЖЧЕ ДО КОНФЛІКТУ

Консультації з урегулювання боснійської кризи переміститься незабаром з Нью-Йорка до Женеви, заявив у швейцарській столиці співголова координаційного комітету конференції у справах колишньої Югославії Д. Оуен. Він повідомив, що консультації у Женеві можуть розпочатися протягом двох тижнів після того, як ситуацію в Боснії і Герцеговині обговорить Рада Безпеки ООН. За словами Д. Оуена, буде продовжено пошук компромісу як у боснійській проблемі, так і в інших аспектах югославської кризи, зокрема, щодо становища в Країні (Хорватія) і Косово (Сербія).

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО СПОКОЮ

Про готовність співробітничати в ім'я майбутнього Чечні з будь-якими політичними силами заявив Президент цієї республіки Д. Дудаєв. Він закликав народ виявити терпимість і відмовитися від деяких кроків політичного характеру, які могли б дестабілізувати й без того складну ситуацію в республіці. Йдеться, зокрема, про страйки трудових колективів і можливі виступи у Грозному населення проти властей Чечні.

СПІВІСНУВАННЯ РЕГЛАМЕНТУВАТИМЕ КОНСТИТУЦІЯ

Новим прем'єр-міністром Франції призначено діяча неоголістської партії об'єднання на підтримку республіки Едуара Балладюра. Про це повідомив у своєму зверненні до нації Президент Французької Республіки Ф. Міттеран.

Щодо позиції, яку він має намір зайняти на період «співіснування» Президента-соціаліста з урядом і парламентською більшістю — правоцентристами, Ф. Міттеран заявив, що суворо додержуватиме положень французької Конституції, які визначають повноваження глави держави.

ЗА ПІДСУМКАМИ ВІЗИТУ

Росія та Іран підтвердили зацікавленість у розвитку двосторонного співробітництва в політичній, економічній і культурній сферах, і констатували відповідність перспектив цього співробітництва довгостроковим інтересам двох країн. Таку спільну заяву було прийнято за підсумками офіційного візиту міністра закордонних справ РФ А. Козирєва до Ірану.

Глави зовнішньополітичних відомств двох країн парафували політичний документ з основ взаємовідносин і принципів добросусідського співробітництва РФ та ІРІ, підписали протокол щодо політичних консультацій між МЗС, а також міжурядовий меморандум про безвізові поїздки осіб з дипломатичними й службовими паспортами.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ПІРРОВА ПЕРЕМОГА

Відгомін події

Позачерговий IX з'їзд народних депутатів Російської Федерації так і не відіграв відведену йому батьками-організаторами «історичну роль» — Президент Росії Борис Єльцин залишився на своєму посту. Поки що. Як і один з головних режисерів форуму Руслан Хасбулатов, котрий також мало не став екс-спікером.

Події кінця минулого тижня розгорталися начебто в калейдоскопі. Напруга в Москві помітно зросла після відомого виступу Бориса Єльцина. Росія розкололася на тих, хто «за» і хто «проти» Президента. А сам він готувався до вирішального бою. Згадаймо проект «Декрета про владу», який підготувало оточення Бориса Миколайовича і який датовано 26 березня. Саме в цей день, коли з'їзд за попереднім планом мав оголосити імпічмент Президентові, згаданий документ мав бути оголошений народові. По суті, це означало б введення прямого президентського правління на території всієї країни. Важко сказати, як би воно обернулося, але депутати навіть не сприйняли серйозно заклики Бабуріна, Челнокова та інших екстра-радикалів про переобрання глави держави. Отак би все, мабуть, нічим і закінчилося, тим паче, що гострий виступ Прем'єр-міністра Віктора Чорномирдіна ще раз нагадав нардепам «хто є хто». У той час, коли прем'єр піднявся на трибуну і обвів поглядом зал, вже не було сумнівів: що б він не сказав, зал аплодуватиме. Тон Віктора Степановича, манера триматися відрізняють його від попередника Є. Гайдара, який постійно намагався щось довести депутатам.

Однак імпічмент мало не стався. Протягом тижня Москва, як то кажуть, стояла на вухах. Здається, галасу наробив не проект постанови, який з'явився з нізвідки минулої неділі, і навіть не виступ Президента напередодні, а саме те, що Єльцин знову хоче домовитися з «улюбленим Русланом». І депутати почали нагадувати один одному давню приказку, мовляв, пани б'ються, а у мужиків чуби тріщать. «Цар Борис» з Русланом Імрановичем домовляються, а нам що тоді робити? Підігрів народних депутатів і проект, вироблений за ніч Єльциним, Чорномирдіним та Хасбулатовим, а також «успіх» у боротьбі з електронною пресою. (Постанова з цього приводу не тільки порушує закони Російської Федерації, зокрема про пресу, а й міжнародні угоди щодо розповсюдження інформації). На цю тему справді по-російськи висловився депутат Астаф'єв. Він сказав: не підходить закон, то ми підтасуємо його під нашу новоспечену постанову.

Щодо відкритого «тристороннього» проекту про стабілізацію конституційного устрою в державі, то тут наважуся висловити лише власне припущення: Хасбулатов вкотре підіграв, йдучи на домовленість з Єльциним. Спікер не міг не розуміти, що з'їзд відкине згаданий проект. Але глава парламенту мало не переграв. Тому його заступникові Рябову довелося умовляти депутатів «не робити цього», тобто підтримати проект.

Депутатська «команда» — Астаф'єв, Бабурін, Челноков і Саєнко — головні дійові особи не лише у боротьбі з Президентом, а й взагалі з реформами. І якщо з останнім з цього ряду, колишнім другим секретарем Курського обкому, все зрозуміло, то перші троє — у недалекому минулому «борці проти партократії» — поводяться досить непередбачено. Та це лише на перший погляд. «Команда» зібрала під свої знамена тих, хто виступав і виступатиме проти будь-якої влади. Група невдах, які відчувають себе якщо не президентами, то принаймні міністрами.

У понеділок Р. Хасбулатов, відчувши підтримку депутатського корпусу, і перш за все блоку «Российское единство», поводився вже інакше. Він не виступав з надривними заклинаннями, а керував жорсткіше: де там Чорномирдін, викликати до зали мера столиці Лужкова, подати сюди міністра внутрішніх справ...

Загалом ситуація в російській столиці залишається напруженою. З'їзд тільки загострив її. Однак переможців немає. Піррову перемогу здобули заразом і Президент, і спікер, і з'їзд. Водночас люди віце-президента Росії О. Руцького ведуть напружені переговори з військовими керівниками, сподіваючись на підтримку силових структур. Тим же зайняте й оточення Президента, яке до цього часу не мало повної підтримки ані серед цих структур, ані серед населення. Зрозуміло одне: застосування силових методів будь-якої сторони може призвести до громадянської війни в Росії.

Лілія ГЕОРГІЄВА.

Москва.

Погляд

СПОКІЙНА СТОЛИЦЯ

На відміну від більшості центральних міст європейських держав Вадуц — столиця Князівства Ліхтенштейн — спокійний і затишний. Його мешканці ведуть благополучний і розмірений спосіб життя.

Це місто було засноване у 1342 швабським князем Гартманом І. З тієї пори воно, звичайно, дещо збільшилося в розмірах, однак і сьогодні його можна обійти всього за одну годину. Тут є невеликі підприємства, банки, урядовий палац, музеї. А одне з найцікавіших місць — ринок поштових марок, випуск яких становить одну з основних статей доходів князівства.

На знімку Укрінформу — одна з вулиць Вадуца.

Вибори
СЕРЕД ПРЕТЕНДЕНТІВ — ЧОТИРИ ЖІНКИ

На вулицях Хельсінкі та інших міст Фінляндії з'явились перші плакати, що свідчать про початок кампанії по висуненню кандидатів у Президенти країни (вибори відбудуться на початку 1994 року). Після недавньої заяви Президента Мауно Койвісто про відмову брати участь у боротьбі за обрання його на третій строк політичні партії приступили до обговорення можливих кандидатів (одного від кожної з них буде названо на з'їздах партій влітку).

Нинішній Президент був обраний майже 12 років тому від соціал-демократичної партії (після обрання, за усталеною традицією, Президент не бере участі у справах своєї партії). Хто ж з її членів претендує на включення до списку кандидатів? Це державний секретар МЗС Мартті Ахтісаарі, визначний дипломат, який займав свого часу пост уповноваженого ООН по врегулюванню регіональних конфліктів у різних частинах планети; колишній прем'єр-міністр і міністр закордонних справ, колишній голова партії, нині директор банку Калеві Сорса; губернатор Пірркко Тюєляярві, визначна діячка жіночого руху.

Серед можливих кандидатів нинішньої правлячої партії «Финляндский центр», що представляє інтереси аграріїв, — міністр закордонних справ, колишній голова партії, доктор Вяюрюнен та ряд його колег — нинішніх і колишніх міністрів, серед них також кілька жінок. Мають намір претендувати на участь у виборах й інші жінки — член Шведської народної партії (представляє інтереси шведськомовної меншини країни), міністр оборони Елізабет Рен; міністр юстиції доктор Ханнеле Покка (Національна коаліційна партія, яка представляє інтереси великого капіталу, але об'єднує багатьох службовців і представників інших верств. Від цієї партії мають намір балотуватися також міністр зовнішньої торгівлі Пертті Салолайнен і колишній мер Хельсінкі Раймо Іласківі).

Президента Фінляндії обирають на 6 років. Його прерогативою є насамперед зовнішня політика, він головує на засіданнях Державної ради (до її складу входять в основному члени уряду), є верховним головнокомандуючим. Після другої світової війни цей пост займали маршал Маннергейм, Паасківі, Кекконен і нині — Койвісто (він відвідав Київ під час офіційного візиту до України минулого року).

Особливістю майбутніх виборів Президента є їх прямий характер (досі Президента обирала колегія виборщів з 300 чоловік).

Рудольф ХІЛТУНЕН.

Хельсінкі.

Проекти і задуми
ГРУЗІЯ НА ПОРОЗІ КУПОНІЗАЦІЇ

Днями Верховна Рада Грузії на закритому засіданні обговорила проект постанови про введення у фінансово-грошову систему республіки спеціальних купонів. Після їх введення в обіг населення зможе оплачувати ними комунальні послуги, квартплату й товари в державних крамницях.

Після тривалих дебатів парламент прийняв згадану постанову до відома. Далі її проект, з урахуванням поправок і зауважень, внесених депутатами, передали на затвердження Кабінету міністрів. А тим часом з Великобританії вже прибув літак з надрукованими купонами.

«Іпринда-Подія».

Контакти
Транспортники домовилися

Представники України та Казахстану визначили найоптимальніші та найвзаємовигідніші маршрути авіа- та залізничних перевезень між республіками на зустрічі відомчих делегацій обох держав на чолі з міністрами транспорту України О. Клімпушем та Казахстану Н. Ісингарином. На переговорах йшлося про подальше поглиблення двосторонніх контактів, вироблення нових підходів і конкретизацію юридичних економічних і технічних питань транспортної взаємодії. Підписані документи стануть логічним продовженням міжурядових угод, що були підписані в Алма-Аті 22 лютого цього року.

На сьогодні керівники міністерства визначили взаємовигідні маршрути авіасполучення та залізничного транспорту. Встановлено також і новий порядок пересування транзитних вантажів. Як зазначив О. Клімпуш, Україна має намір розширювати з Казахстаном транспортні зв'язки. До речі, сьогодні в Казахстані проживають близько 2 мільйонів українців. Отож хороше авіа- та залізничне сполучення також сприятиме їх контактам зі своєю історичною батьківщиною.

Тетяна КОСТІНА.

Алма-Ата.

Власкори повідомляють

Бішкек

ВЕЛИКА СІМ'Я — РОЗКІШ

Як свідчить статистика, минулого року і в перші місяці нинішнього в Киргизстані різко знизився рівень народжуваності. Причому таку ситуацію спостерігають і в південних районах країни, які здавна славилися великими сім'ями (з 8—10 і навіть більше чоловік). Очевидно, сьогодні батьки схиляються до чіткого планування кількості дітей.

За названий період статистика також зареєструвала й значно менше реєстрацій шлюбів. Щоправда, стало менше й розлучень. Так що хоч з цього боку осередок суспільства опинився у виграші.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Мінськ

У ГОСПОДАРСТВІ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОСЛА — БІЛОРУСЬКИЙ ТРАКТОР

Продукція Мінського тракторного заводу становить шість відсотків обсягу сільськогосподарської техніки, пропонованої на американському ринку. Таку цифру назвав генеральний директор заводу Іван Кулешов під час зустрічі з послом США в Білорусі Девідом Суорцем. Того ж дня пан Суорц, великий прихильник попрацювати на землі, придбав в особисте користування міні-трактор МТЗ-82 з причепом. Посол, коли робив покупку, висловився за подальше зміцнення економічного співробітництва Білорусі й США. Адже «залізний . коник», що його придбав Д. Суорц, — з партії машин, на яких стоять двигуни, виготовлені в Америці.

Віктор ХОРОШКО.

На зв'язку Варшава

«Рушаймо на Схід»

Під таким заголовком одна з польських газет подала інформацію про рішення, обговорені на закритому засіданні комісії сейму Польщі з питань оборони. Мається на увазі кардинальна зміна у стратегії польської армії. Перш за все передбачено серйозно повернути її на схід: протягом найближчих двох років на кордонах Польщі з колишнім Радянським Союзом буде зосереджено 45 відсотків збройних сил країни. Нині співвідношення інше — тут дислокована лише чверть польської армії. Така ситуація, за словами міністра оборони Я. Онишкевича, відповідає стратегії Варшавського Договору, часи якого минули.

Як вважає міністр, передислокація військ на схід потребує часу і грошей. Адже в цих районах немає належної для армії інфраструктури. Ідеться про дороги, шляхопроводи для пального тощо.

Стало відомо, що польське військо змінюватиме й свою структуру, максимально наближаючи її до прийнятої в НАТО. Тобто планує відмовитися від розподілу на армійсько-дивізійний склад на користь дивізійно-бригадного. В кожній дивізії — по три бригади. При цьому принаймні одна з них має бути в постійній бойовій готовності.

Відповідаючи на запитання журналістів, Я. Онишкевич підкреслив, що передислокація військ на схід не пов'язана з нестабільною ситуацією в Росії. Разом з тим тут звернули увагу на те, що згаданому рішенню передувала заява Президента США Б. Клінтона про те, що в Європі залишається сто тисяч американських солдатів. Зіставляючи ці два факти, варто прислухатися до думки, що Польща не бачить на Заході загрози, яка могла б завадити їй здійснювати стратегію передислокації армії на схід.

Володимир САВЦОВ,
власний кореспондент
«Голосу України».

Проблеми

Лише для обраних

Незаконна приватизація з легкої руки уряду

Прокуратурою Молдови порушено кілька кримінальних справ, пов'язаних з незаконною приватизацією, яка, за даними відповідної парламентської комісії, набуває дедалі більших розмірів. Лише за 1991—92 роки різні державні підприємства, установи та організації денаціоналізували незаконним шляхом держмайно на один мільярд рублів (за цінами на перше півріччя минулого року). За фактами грубого порушення законів у цій сфері лідирують міністерства промисловості, охорони здоров'я, сільського господарства, а також держдепартамент з легкої промисловості. Мало того, в республіці було вчинено спроби незаконної приватизації цілих галузей народного господарства.

Останнім часом у Молдові багато говорять про спільне підприємство «Сіабеко-Молдова». За розпорядженням уряду колишній готель ЦК КПМ було передано у його власність Пайова участь канцелярії уряду в цьому підприємстві становить 35 відсотків, решта 65 належать фірмі «Сіабеко-Інтернейшнл». Чи не тому це акціонерне товариство було звільнене від сплати усіх видів податків. На думку юристів, розпорядження уряду про приватизацію явно суперечило чинному закону, який на момент реєстрації «Сіабеко-Молдови» уже діяв.

Історія набула широкого резонансу, директором злощасного готелю віднедавна є зять Президента Молдови, котрий досі обіймав посаду заступника міністра зовнішніх зв'язків.

Прокуратура республіки вважає, що рішення уряду з пільг для цього акціонерного товариства має бути анульоване.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

Конфлікти

Турецькі курди: БОРОТЬБА ТРИВАЄ

Недавно у Стамбулі та ще в кількох містах Туреччини трапилося понад тридцять вибухів. Серйозно поранено семеро людей. Відповідальність за вчинене взяла на себе Робітничо-селянська визвольна армія Туреччини (прокитайська ліва організація). Поліція вважає, що це була спроба нагнітити ситуацію в країні напередодні курдського свята Новруз.

Проблема курдів у Туреччині існує вже років десять. Вони становлять п'яту частину населення країни (всього в Туреччині проживає 36 мільйонів жителів). Пригнічення курдів турецькими властями (заборона на рідну мову, культуру) призвело до того, що на початку 80-х років на південному сході країни виник курдський партизанський рух. Час від часу армія та поліція проводять проти нього винищувальні операції, в результаті яких загинуло вже понад дві тисячі чоловік. Позбутися партизанів Анкарі так і не вдалося, однак про Туреччину заговорили в усьому світі як про країну, в якій порушують права людини. Організація «Міжнародна амністія» у своїх звітах не раз вказувала на це. А журналістам у Туреччині курдською проблемою краще не займатися. Два місяці тому вибухом бомби, яку залишили в автомобілі, рознесло на шматки редактора стамбульської ліберальної газети «Міллієт» («Нація») Угура Мумджу. До речі, минулого року в Туреччині загинуло 12 журналістів.

Для офіційної Анкари питання курдів особливо ускладнилися після війни у Перській затоці, бо в Іраці виникла (хоча й ніким не визнана) курдська держава.

А на чолі турецьких курдів закріпилася Курдська робітнича партія (КРП), що діє в підпіллі. Кілька днів тому її лідер Абдулла Оджалан заявив, що він готовий припинити майже десятилітню війну за умови, якщо Анкара погодиться на діалог. «Нарешті власті повинні зрозуміти, — сказав Оджалан, — що курдську проблему треба вирішувати не силою, а надати курдам політичні права». Однак турецький прем'єр Сулейман Демірель дав зрозуміти, що власті не збираються вести переговори з партією Оджалана і партизанам треба здатися. Оглядачі зазначають, що Демірель уже раз був прем'єром і не зумів ліквідувати КРП, але тепер у нього шансів значно більше. Міністр внутрішніх справ Туреччини Ісмет Сезгін заявив агентству Рейтер, що незабаром Анкара з Німеччиною укладуть угоду про безпеку, і курдським сепаратистам, які проживають у ФРН як емігранти, доведеться кепсько. З Австрією Туреччина таку угоду вже підписала.

Стабільна Туреччина є важливим чинником політики США, НАТО щодо Іраку, на Кавказі та Балканах. Окрім того, за планами Вашингтона, Туреччина має стати мостом до тюркських країн колишньої радянської Середньої Азії і допомогти їм обрати західну (світську), а не фундаменталістську модель державного устрою. Ось чому офіційний Захід і дивиться на курдську проблему в Туреччині крізь пальці. Хоча, як зазначає газета «Інтернешнл геральд трибюн», порушення демократії в Туреччині викликає занепокоєння. Однак Анкара, щоб якось відвернути увагу громадськості від цього, виставляє себе найактивнішим захисником прав мусульман в... Боснії і Герцеговині.

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

Реалії

Президент—приватник

Указ про приватну власність на землю підписав Президент Туркменистану С. Ніязов. На такий крок ця середньоазіатська республіка наважилася першою серед країн регіону.

Згідно з документом, кожний бажаючий може отримати 50 гектарів землі, досить лише подати заяву до Держкомітету землеврядування. Поки що землею можна користуватися, передавати у спадщину дітям, наймати людей для її обробітку, але забороняється продавати її.

— Указ про приватну власність на землю наближає нас до бажаної мети — ринку, — прокоментувала згадану подію голова Держкомітету з питань економіки парламенту Туркменистану Г. Чижикова. За її словами, республіка не має наміру форсувати свій рух на цьому шляху, щоб не наробити помилок, як це сталося з програмою приватизації в Росії. Більшість найважливіших ринкових законів туркменистанський парламент уже ухвалив, зокрема про власність, іноземні інвестиції, оренду та орендні відносини. Законодавчі документи, яких поки що бракує (приміром, закон про банкрутство чи оподаткування), будуть прийняті найближчим часом.

До речі, перший наділ землі у приватну власність отримав сам Президент С. Ніязов. Кажуть, що він має намір вирощувати там пшеницю. Але якщо через два роки він не продемонструє свого вміння обробляти землю, її, відповідно до президентського указу, можуть у нього відібрати.

Юрій КУШКО.

Ашгабат.

У парламентах світу

НАЗВАВСЯ ОПОЗИЦІЄЮ, ТО НЕ СИДИ ОСТОРОНЬ!

У середині березня, через два тижні після призначення А. Шлежявічуса на пост прем'єр-міністра Литви, було сформовано новий кабінет міністрів. Це стало заключним кроком у перестановці політичних сил в республіці. До влади прийшли реалісти, що тверезо оцінюють політичне й економічне становище в країні.

Треба відзначити, що після останніх виборів до сейму більше як половину депутатських місць (з 141) одержали представники Демократичної партії праці Литви, котру А. Бразаускас очолював до свого обрання на пост глави держави. Тож у Президента вельми міцний табір прихильників. Не забарилася сформуватися й опозиція, яку, звичайно ж, очолив екс-голова ВР Литовської республіки В. Ландсбергіс. Опозиція, як відомо, цілком природне явище в кожній цивілізованій державі. Проте у литовському парламенті під час свого зародження вона набула дещо спотвореної форми. Скажімо, в якій західній країні лідер опозиції відмовився б від передвиборної боротьби за крісло Президента? Його одразу ж замінили б іншим, енергійнішим та рішучішим, котрий би не відсиджувався у тіні через боязнь розгубити останні крихти свого авторитету, а боровся за місце під політичним сонцем. А ось В. Ландсбергіс усю передвиборну кампанію відсидівся осторонь, а затим, вибравшися на світ Божий, оголосив себе лідером опозиції. Якиий не є, а лідер...

Але так чи інакше, опозиція в Литовському сеймі — об'єктивна реальність. Його глава Ч. Юршенас на березневій прес-конференції відзначив, що за наявності в парламенті правої опозиції, що активно себе проявляє, здійснюється реальне співробітництво. Під час прийняття тих чи інших рішень враховуються конструктивні пропозиції та здорова критика з боку правих.

Але, на жаль, цієї самої конструктивності та доброго ставлення правому парламентському крилу і бракує. Що ж до активності, то вона виявляється часто-густо лише в пустій балаканині та злостивих випадах. У представників новоявленої опозиції в останні роки виробилася й укоренилася звичка політиканствувати, а не займатися політикою, критикувати, а не робити справу. Так, 25 березня на прес-конференції А. Бразаускас повідомив, що прийнято декрет про формування нового складу делегації для переговорів з Росією. Її складено в такий спосіб, аби охопити увесь спектр питань, що їх доведеться розв'язувати. Він відзначив, що питання про виведення російських військ з території Литви, звичайно ж, залишається важливим, але не менше важливими є й інші аспекти — економічні й торгові зв'язки. Одному з членів опозиції було запропоновано ввійти до складу делегації, але той відмовився.

Звісно, критикувати й пускати за вітром пусті слова — заняття багато легше, аніж конкретними справами втілювати в життя свої ідеї.

Проте, слава Богу, період переговорів залишився позаду. Литва розсудливо ступила крок уперед і зробила свій вибір — до влади прийшли люди справи. А справ у цих людей назбиралося чимало, і найважливіше завдання на сьогодні — вижити, вибратися з економічної кризи.

Надія ДОРОНІНА.

Вільнюс.

Культура

Вічність, яка називається театром

Сьогодні відкривається перший Український міжнародний фестиваль театрального мистецтва «Березіль - 93». До Харкова, на всесвітньо відому сцену театру «Березіль» Леся Курбаса, з'їдуться кращі театральні колективи США, Франції, Іспанії, Польщі, Ізраїлю, Росії і, певна річ, з України.

Серед серйозної театральної преси на фестивалі будуть акредитовані й кореспонденти «Голосу України». Найцікавіші події фестивалю — у наших наступних репортажах та інтерв'ю. А сьогодні подаємо розмову нашого власного кореспондента з художнім керівником фестивалю, головним режисером Харківського драматичного театру імені Т. Г. Шевченка Ігорем Борисом.

— «Березіль-93» — це наше повернення боргів українському народові, — говорить Ігор Олександрович.— Це данина пам'яті трагічним подіям шістдесятилітньої давності: мусимо згадати і наш розквіт, і голодомор, і те, чому не судилося здійснитися багатьом задумам геніального Леся Курбаса. Справді нелегке тепер наше життя. Та згадаймо історію, 20-ті роки. Хіба тоді ліпше жилося? Навпаки. Але в Харкові створили український національний театр, і «Гайдамаки» Курбаса підіймали дух нашого народу. А «Березіль» став одним з найкращих театрів світу. Готувалися вже великі його гастролі по Європі. Однак абсурдна система, яка ще й досі багато в чому править нашим життям, зробила все для того, щоб в Україні припинив існування національний інтелектуальний театр. Підкреслюю, саме інтелектуальний, реформаторський, пошуковий, у стінах якого і навколо якого збирався цвіт нашої інтелігенції, нашого інтелекту. Люди, які розуміли, що театр — не тільки розвага, а й глибока духовна криниця, наука про людей, суспільство, історію, політику, економіку. Якщо хочете, про генетичний корінь нації... Звичайно, такий театр можновладці того часу «дозволити» не могли.

— Так, дорогою ціною обійшовся нашому народові духовний сплеск у столичному на той час Харкові. І фестиваль — «Березіль-93», напевне, повинен стати тим моментом, тією мистецькою миттю, яка підійме наше суспільство, український народ бодай на один щабель вище у духовному розвитку. Адже попри всі наші незгоди, перефразовуючи незабутнього Леоніда Бикова, знову скажемо: все минає, а театр вічний.

— А тому я не можу погодитися з тими закидами на адресу «Березіля-93», що, мовляв, влаштовують «пир під час чуми». Ми далекі від думки організовувати у Харкові якусь браваду, помпезне шоу. Я б сказав, що це буде не стільки фестиваль, скільки обмін інформацією, роздумами про те, в якому стані сьогодні наша українська духовність. Повинні ми все ж перегорнути першу сторінку на шляху відродження ідей Л.Курбаса, які, до речі, були перейняті багатьма театральними школами світу.

— Кого, які колективи ми побачимо серед учасників?

— Насамперед провідні українські драматичні театри з Києва, Львова, Харкова. Молодіжні театри, серед яких і львівський імені Леся Курбаса. До Харкова прийдуть театральні школи найрізноманітніших напрямків з Росії, Грузії, Молдови, країн Прибалтики, Закавказзя. «Український театр-школа В.Ткач» з американського континенту, Старий театр з Кракова, авангардні колективи з Франції, Іспанії, малий драматичний театр із Санкт-Петербурга під керівництвом Додіна, студійна школа-театр Марка Розовського, представники центрів Чехова, Меєрхольда, Міхоелса... Напевне, всіх і не назвати.

Прийдуть молоді драматурги, режисери, керівники театральних труп. У рамках фестивалю вони проведуть молодіжний семінар. Не залишаться поза увагою літературні питання, а тому ми запросили на фестиваль письменників, драматургів. Тож не про феєрверки думають організатори фестивалю. Нам треба зібратися, оглянути, оцінити свої творчі сили, можливості й перспективи українського театрального мистецтва.

Користуючись нагодою, хотів би запросити на фестиваль народних депутатів України. Не забувати за політичними, економічними проблемами про те, що на світі ще існує театр. Зокрема театр, який створив Лесь Курбас. Ми прагнемо продовжувати його традиції, мріємо стати театром-лабораторією, в якому зможуть експериментувати молоді актори, режисери, драматурги, а разом з тим й репрезентувати здобутки України на сценах світу. Нам треба виходити в люди: і на інших дивитись, і себе показувати.

Сьогодні відкриється меморіальна дошка увічнення пам'яті народної артистки В.Чистякової, дружини Л.Курбаса, а на міському кладовищі — символічна могила-пантеон Курбасів. Адже до цього часу прихильники великого таланту «людини, яка сама була театром», не могли навіть принести квіти, поклонитися тому місцю, яке ще довго живе на землі після кожного з нас. Життя Леся Курбаса залишилося на дні Білого моря в ознаменування «великої» річниці «Великого» жовтня...

Інтерв'ю взяв Микола КОСИЙ, власний кореспондент

Ветерани

Пенсіонери зі стажем — будівничі, ровесники колишнього СРСР. Вони — плоть від плоті комуністичної системи. Кожна клітина їхнього мозку, кожен нерв тіла оплодотворені нею. Тому й не диво, що значна частина їх нині хворіє на ортодоксію: влада — залізна, партія — єдина, ідеологія й мораль — соціалістичні.

То не вина їх. Люди з ярмарку. Дорога вузька, з вибоїнами, коротка. Не освячує її, як за молодих років, чарівна надія. Майбутнє — не для них. Відмовитися від минулого — винести самому собі вирок.

З ЯРМАРКУ ВАЖКО ЙТИ...

Менша частина пенсійної громади — антиортодокси. Це здебільшого ті, хто чудом вижив в сталінських гулагах. Є й поміркованї. Отже, й дивляться вони на наше сьогодення по-різному. Не треба соціальних аналізів. Станьте на годину-дві в остогидлу чергу (вона — караюча стихія пенсіонерів) і довідаєтся про все.

Ось, зібравши довколо себе чоловічий гурт, просторікує ортодокс. Рухи впевнені, голос — метал:

— Були комуністи — було що їсти... Стали демократи — нічого жерти. Отаку країну розвалили! Немає на вас Сталіна...

Войовниче розставивши лікті, до нього протискується худорлявий, хворобливого вигляду дідусь:

— Сталіна кличеш? Щоб знову без суду й слідства — до стінки?! Не докличешся! Народ не дозволить...

— До стінки ставили ворогів народу! — басить ортодокс.

— Ворогів? — затіпався дідусь. — Брехня! Невинних людей розстрілювали! Святих! Знаю, скуштував гулагського хліба...

Поміркована бабуся сплескує в долоні:

— І чого ви, діди, завелися? Що говорити, страху тоді набралися, не дай, Боже... Тепер легше дихається. Так інша біда: кусати нічого...

Худорлявий не здається:

— Кусати... Тридцять третій, сорок сьомий забули? Смак лободяників пам'ятаєте?.. Нині кусок хліба маємо...

Бабуся примирливо хитає головою:

— То правда. Дасть Бог, переживемо лиху годину. Кучма он як за діло взявся...

Ортодокс зневажливо кривить губи:

— Діждетеся... Схопите, як собака обметиць. Н-є-є, залізна рука потрібна!

На його обличчі ні тіні сумніву. Типова сценка нашого невлаштованого сьогодення. Проблема хліба насущного. Вічна і, як завжди, полинна.

А що ж у душах людей, що йдуть з ярмарку? Гостювала у нас двоюрідна сестра дружини. Все життя — в колгоспі. Всю силу йому віддала, а нажила мозолі, передчасно посивіла. Жінка по-народному мудра, з надиво розвиненим почуттям національної гідності.

Ввімкнули телевізор. Хор імені Верьовки виконував «Боже, великий, єдиний, нам Україну храни». Наша гостя завмерла, очі ожили, заяснили, уста жагуче зашепотіли. — Боже, збережи Україну. Пошли її дітям долю щасливу... Що вже ми нагорювалися, намучилися...

Жінка творила молитву. З її очей котилися сльози... Давно збирався навідати фронтового товариша. Берлін разом штурмували. Таки зібрався. Зустрів радо. Попрохав дружину зготувати щось, бо доведеться ж перекинути по-наркомівській. Здав позиції мій фронтовий побратим. Бувало, вийде на парад в День Перемоги — залюбуєшся: груди в орденах і медалях, плечі широкі, постава — богатирська; в очах — гідність і певність свого становища. А нині: плечі похилі, погляд пригас, розгублений якийсь.

Сидимо, розмовляємо. Дивлюся — на столі програвач, кілька платівок. Товариш перехопив мій погляд:

— Любимі. Хочеш найулюбленішу?

Полилася знайома, що там говорити, чудова мелодія: «Вставай, страна огромная, вставай на смертный бой...»

Згасла пісня, а товариш ще довго сидів, понуривши голову. Рвучко звівся, не соромлячись змахнув з очей непрохані сльозини:

— Чув? «Страна огромная...» Чи був я в ній господарем? Не знаю. Була віра. І це вже немало. А тепер? Скажи, хто я тепер? Син незалежної України? Дай то Бог... Для неї все віддав би. Та бачу я, що на шию тій Україні надівають тяжке, бридотне ярмо. І хто ж? Злодюги, рекетири, дикі бізнесмени. Грабують, розпродують за іудині срібляники, глумляться. Процвітають, мільйонами ворочають. А я, ветеран війни і праці, — жебрак.

Ще б нічого... на хліб і воду пенсії вистачить... А душу куди прихилити? До Бога? Так мені ж все життя вдовбували, що Бога немає. До нього довго йти. Спізнився... Все провалилося в тартарари. Виходить, дарма жив, рвав жили на будовах комунізму, дарма кров проливав у Вітчизняну? Скажи, — дарма?!

Я зрозумів: у мого фронтового друга не ностальгія за минулим, а спрагле бажання віднайти себе в нинішніх протуберанцях, обіпертися на щось, і найболючіше: до грама виважити ціну власного життя.

Не переконував. Вірилося: сам знайде те, що шукає. Не помилився. Зустрілися через кілька місяців. Помітив — підтягнутий, в очах живі іскринки:

— З правнуком воюємо, — посміхається. — Канікули, то він до нас перекочував. Третьокласник. Там такий!..

Сиджу якось у кімнаті, газету читаю. Вбігає. — Діду, ти був запорозьким козаком? Змагався за волю України?

В оченятах вимоглива цікавість, ще неосмислена, та вже непогасна любов до рідної землі. Я розгубився: сказати, що не був — убити юну надію, а...

— Козаком, — кажу, — не був, а за волю України змагався. Хіба неправду сказав? Не за неї хіба кров пролита?

Після останньої нашої зустрічі довго сушив голову. Вирішив твердо: за Україну треба боротися. Важко нам... Та так, що аж хребтина тріщить. Мусимо все стерпіти. Шкода, сили не ті...

Підморгнув по-змовницькому:

— Так що, в бій? І, не чекаючи відповіді, ствердив. — Переможемо!

Пенсіонер — найтрагічніша постать нашого часу. Минуле? За нього не зачепишся. Майбутнього не дочекаєшся, а негаразди сьогодення такі масштабні, що старі плечі не здатні їх витримати. А знахабнілі з дощечками на пузах: «Куплю золото, долари...», «Куплю ордени, медалі...» тичуть їм у вічі:

— Що, завоювали? Побудували світле майбутнє?

Дай Бог, щоб нове покоління так будувало незалежну Україну, як нинішні пенсіонери — соціалізм. Руками, розумом, душею. Не їхня провина, що святу справу комуністичні поводирі опоганили. Прийде час, і з пустої породи нашого покійного соціалізму будемо визбирувати золоті крупинки досвіду. Народ не сидів, склавши руки, — творив!

Пошануймо ж старість! Не розділяймо наших дорогих предків на клани: то — чисті, а то — нечисті. Хіба сльози жінки, що вимолювала у Бога шматочок щастя своєму народові, пекучіші за скупі сльозини фронтовика, який на час розгубився, втратив ідеали? Хіба фізично знівечений гулагівець не вартий кращої долі? А ортодокс? Випалена, одурманена душа його хіба не потребує ліків?

Вклонімося доземно їм! Вони — коріння, без якого нам не жити; наша совість, без якої нам ніколи не вийти в люди.

Василь ШАМРАЙ.

Кривий Ріг.

Міжнародний благодійний фонд Михайла ГРУШЕВСЬКОГО

приймає добровільні внески спонсорів та пожертвування організацій і громадян на реалізацію трьох національних програм:

1. Видання Повного зібрання творів Михайла Грушевського — понад 60 томів (близько 2000 назв друкованих праць і одне з чільних місць серед учених світу за плодотворністю).

2. Встановлення в Києві пам'ятника Михайлу Грушевському — засновникові Української держави і її першому Президентові (один з варіантів — майдан Незалежності) — та відкриття музею Михайла Грушевського в Києві (вул. Паньківська, 9 — колишнє помешкання сім'ї Грушевських).

3. Фінансування відряджень кращих студентів, молодих науковців та бізнесменів України для навчання та стажування за кордоном у провідних університетах США, Канади, Західної Європи за фахом: соціально-економічні, гуманітарні та природничі науки, медицина і охорона здоров'я, екологія, технологія і інженерія, мистецтво, історія України і українознавство, творча спадщина Михайла Грушевського.

Список доброчинців для всіх трьох програм буде опубліковано в першому томі Повного зібрання творів Михайла Грушевського. Прохання зазначати назву програми, на яку вноситься пожертвування.

- Розрахунковий рахунок Фонду в крб. — № 70161140/700242 в Укрбанку «Відродження», МФО 300421;

у валюті — № 104070331 Укрбанк «Відродження»;

в Агропромбанку «Україна» кор. рахунок 073608.

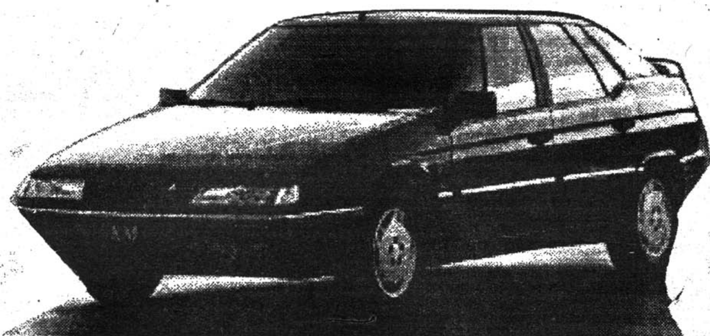
Адреса Фонду: Київ, вул. Грушевського, 4, тел. для довідок: 228-76-52.

Виконавчий Комітет Міжнародного фонду Михайла Грушевського.

НОВІ АВТОМОБІЛІ

ЗІ СКЛАДУ В КИЄВІ

AUDI 100
VOLKSWAGEN PASSAT
BMW 316
MERCEDES 190, 190 E,
CITROEN XM

Із виставочними зразками можна ознайомитись у Центрі виставок та ярмарків (павільйон 11).

Адреса:
м. Київ, вул. Академіка Глушкова, 1.
Тел. 228-75-96, 221-12-67.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ РОМАН

Українці в Україні і за її межами! На вас чекають шедеври українського історичного роману, які видає Республіканський Центр духовної культури:

1. Іван Білик. «Не дратуйте грифонів»
2. Валентин Чемерис. «Ольвія»
3. Дмитро Міщенко. «Синьоока Тивер»
4. Раїса Іванченко. «Зрада, або Як стати володарем»
5. Юліан Опільський. «Іду на вас», «Ідоли падають». «Упирі»
6. Василь Босович. «Володимир, син Святослава»
7. Олексій Югов. «Данило Галицький»
8. Іван Франко. «Захар Беркут»; Микола Костомаров. «Чернігівка»
9. Андрій Чайковський. «Сагайдачний»

10—11. Петро Панч. «Гомоніла Україна» (у 2-х т.)

12—13. Павло Загребельний. «Я — Богдан» (у 2-х т.)

14 Костянтин Басенко. «Початок»

15. Олександр Соколовський. «Богун»

16—17. Юрій Мушкетик. «Яса» (у 2-х т.)

18. Іван Нечуй-Левицький. «Гетьман Іван Виговський», «Князь Єремія Вишневецький»
19. Роман Іваничук. «Орда»
20. Євген Гребінка. «Чайковський», «Ніжинський полковник Золотаренко»
21. Михайло Старицький. «Облога Буші», «Руїни»
22. Богдан Лепкий. «Батурин»
23. Данило Мордовець. «Палій», «Кримська неволя»
24. Микола Лазорський. «Гетьман Кирило Розумовський»
25. Гнат Хоткевич. «Довбуш»; Володимир Гжицький. «Кармалюк»
26. Іван Багряний. «Сад Гетсиманський»
27. Іван Багряний. «Броди»; Борис Харчук. «Вишневі ночі»
28. Улас Самчук. «Марія»; Василь Барка. «Жовтий князь»
29. Історичні п'єси: Іван Кочерга. «Свіччине весілля». Леся Українка. «Бояриня». Гнат Хоткевич. «Богдан Хмельницький». Іван Нечуй-Левицький. «Маруся Богуславка». Іван Тобілевич. «Сава Чалий». Володимир Самійленко. «Чураївна»
30. Історичні оповідання

Всі 30 (тридцять томів) вийдуть із друку протягом 1993—1994 років і будуть надіслані замовникам, їх також можна буде отримати безпосередньо в Центрі духовної культури.

Орієнтовна вартість кожного окремого тому — 215 крб. Книги будуть надіслані замовникам накладною платою. Отже, вам залишається перерахувати платіжним дорученням або поштовим переказом на розрахунковий рахунок Республіканського Центру духовної культури № 700424 у Печерському відділенні Укрсоцбанку м. Києва, МФО 322090 — 6450 крб. і надіслати їх за адресою: 252001, Київ-1, вул. Софіївська, 10, Республіканський Центр духовної культури, а нам — вчасно і на високому рівні виконати ваше замовлення. В платіжному дорученні чи поштовому переказі необхідно зазначити: за бібліотеку «Український історичний роман», а також свою точну адресу.

Телефони для довідок: 229-72-07, 228-09-92, 228-39-46.

УЗЯТІ РУБЕЖІ ВІДКРИВАЮТЬ НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ!

СТРАХОВЕ ТОВАРИСТВО «САЛАМАНДРА» ПІСЛЯ ДВОХ РОКІВ РОБОТИ ЗБІЛЬШУЄ СВІЙ СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ДО 250 МЛН. КРБ. І СТВОРЮЄ СВІЙ СТРАХОВИЙ БАНК!

Страхове акціонерне товариство «САЛАМАНДРА»

Дата створення:

Зареєстроване рішенням виконкому міської Харківської Ради народних депутатів від 14 листопада 1990 р.

Засновники:

30 виробничих об'єднань, комерційних структур, громадських організацій України.

Початковий статутний капітал — 25 млн. крб.

Штаб-квартира — м. Харків.

I. ОСНОВНІ ПІДСУМКИ ДРУГОГО РОКУ РОБОТИ:

1. Розширення географії діяльності

Кількість філій САТ збільшилося з 17 (1.01. 1992 р.) до 42 (на 1.01.1993 р.). Філії працюють у м. Києві і практично у всіх обласних центрах України, а також в Алма-Аті, Бєлгороді, Ризі, відкрито представництва у Москві (Росія), Болоньї (Італія).

2. Розширення страхового поля за видами страхування

Збільшилося до 10 тис. кількість страхувальників юридичних осіб за договорами страхування майна і майнових інтересів. Обсяг страхової відповідальності за укладеними договорами перевищує 23 млрд. крб.

3. Освоєння нових видів страхування

Розроблено і реалізуються програми, спрямовані на посилення соціальної захищеності населення:

страхування додаткової пенсії, страхування вкладів від інфляції, страхування дітей і підлітків до 18-річчя, ритуальне страхування та ін.

Здійснюється страхування багатьох видів ризику у ВКВ, спільно з компаніями «Колонія кранкен ферзихерунг» і «Софаг» здійснюється медичне страхування і страхування автогромадянської відповідальності тих, хто виїздить за кордон.

4. Визначення пріоритетів інвестиційної політики

Нагромаджувані кошти вкладаються у підприємства, для виробництва будматеріалів, переробки сільгосппродукції, автосервіс, придбання нерухомості.

На кошти САТ споруджуються два цегельних заводи із щорічним випуском 50 млн. штук цегли, багатоквартирні житлові будинки, станція техобслуговування автомобілів, подається сприяння у реконструкції Джанкойського ливарного заводу.

САТ «Саламандра» виступила засновником п'яти комерційних банків, товариства авіаційного і космічного страхування (АВІКОС), ряду комерційних структур.

Значні кошти спрямовуються на розвиток культури і спорту, доброчинність.

Тільки на реставрацію картини Айвазовського «Чесменський бій» виділено 2,5 млн. крб.

5. Зведений баланс (за станом на 01.01.93 р. у тис. крб.)

Актив	на 01.01.92 р.	на 01.01.93 р.
1. Будинки, споруди і капітальні затрати	914	52313
2. Грошові кошти	11040	250818
3. Довгострокові фінансові вкладення	20216	1059608
4. Інші активи	20261	218031
Баланс	52431	1580770
Пасив		
1. Статутний фонд	25000	25000
2. Вкладення у статутні фонди філій	—	29759
3. Фінансування капітальних вкладень	—	6312
4. Фонди резервні і страхові	10197	444661
5. Довгострокові позикові кошти і страхові виплати	6700	926680
6. Короткотермінові кредити	3000	—
7. Інші пасиви	7534	148358
Баланс	52431	1580770

II. УЗЯТІ РУБЕЖІ ВІДКРИВАЮТЬ НОВІ ГОРИЗОНТИ

1. САТ «Саламандра» добивається посилення надійності страхового захисту, що надається.

Рішенням зборів акціонерів від 31.03.1993 р. статутний капітал збільшено до 250 млн. крб.

За ініціативою САТ створено Український комерційний страховий банк із статутним капіталом 500 млн. крб.

2. Готуються до реалізації проекти медичного страхування, а також співробітництва щодо страхування і перестрахування з провідними компаніями США, Німеччини, Франції, Італії.

III. ЮРИДИЧНІ ОСОБИ І ГРОМАДЯНИ ЗАПРОШУЮТЬСЯ ДО СПІВРОБІТНИЦТВА!

Головна організація:

310003, Харків, пл. Радянської України, 1, Палац Праці, 7-й під'їзд.

тел.: 21-19-38, 22-47-04.

факс: 21-19-37.

Філії в Україні:

1. м. Київ (044) 290-49-77
2. м. Вінниця (04322) 7-79-84
3. м. Горлівка (06242) 7-44-29
4. м. Дніпропетровськ (0562) 52-52-57
5. м. Дніпродзержинськ (05692) 3-32-13
6. м. Донецьк (0622) 93-11-54
7. м. Євпаторія (06569) 3-00-94
8. м. Житомир (0412) 36-24-54
9. м. Запоріжжя (0622) 33-21-72
10. м. Івано-Франківськ (03422) 3-24-11
11. м. Керч (06561) 2-03-07
12. м. Кіровоград (0522) 55-33-14
13. м. Красноармійськ (Донецька обл.) (06239) 2-03-53
14. м. Красноперекопськ (06565) 2-12-35
15. м. Кривий Ріг (0564) 26-60-22
16. м. Луганськ (0642) 53-15-37
17. м. Миколаїв (0512) 37-23-38
18. м. Одеса (0482) 28-86-86
19. м. Первомайськ (Луганська обл.) (06455) 3-36-52
20. м. Полтава (05322) 2-96-39
21. м. Свалява (Закарпатська обл.) (2819) 2-22--35
22. м. Севастополь (0690) 41-25-30
23. м. Слов'янськ (06262) 2-84-51
24. м. Сімферополь (0652) 27-34-76
25. м. Ужгород (03122) 3-10-71
26. м. Феодосія (06562) 3-02-37
27. м. Херсон (0552) 6-36-47
28. м. Хмільник (Вінницька обл.) (043388) 25-13
29. м. Хмельницький (03822) 9-13-37
30. м. Черкаси (0472) 63-01-09
31. м. Чернігів (04622) 13-55-58
32. м. Ялта (0654) 32-88-83

Увага:

ПЕСТИЦИДИ

Сімферопольське районне об'єднання «Райсільгоспхімія» приймає від колгоспів, радгоспів та інших сільськогосподарських підприємств заявки на реалізацію в 1993 році пестицидів фірми Шелл Інтернешнл Компані Лімітед:

1. Фастак.
2. Акробат.
3. Сапроль.
4. Делан.

Оплата в ВКВ.

Оптовим покупцям надається знижка.

Одержування — із складу в м. Сімферополі.

Наша адреса: 333033, Сімферополь, вул. Автомобілістів, 4.

Телефони: (0652) 25-50-18, 25-51-83, 25-52-15.

Факс: 25-50-18.

Командитне товариство

КРОНОС І КОМПАНІЯ

CRONOS & C°

Silent partnership, jormant company

— Випуск цінних паперів;

— Консультація з питань приватизаційних цінних паперів;

Пропонуємо приватним та юридичним особам акції АТ «Гермес-Дніпро» (вартість 17 тис. крб.), контракти «Чорне золото-3» (11 тисяч крб.), акції «Омета—XXI століття» (1 тисяча 300 крб.), сертифікат «Кронос і компанія». (5 тисяч крб.).

Наша адреса: м. Київ, вул. Івана Кудрі, 31-а. Тел: (044) 269-21-41, 269-76-62. Факс: 269-76-62.

ЗНАКОМЬТЕСЬ:

Хмельницкое производственное объединение — крупнейший в СНГ производитель гвоздильных, пружинонавивочных, шайбонавивочных и правильно-отрезных автоматов

Разрабатываем, изготавливаем и поставляем высокопроизводительное оборудование:

— ГВОЗДИЛЬНЫЕ АВТОМАТЫ для изготовления различных видов гвоздей;

— ПРУЖИНОНАВИВОЧНЫЕ АВТОМАТЫ для холодной навивки различных видов пружин;

* сжатия и растяжения цилиндрических, фасонных с зацепами и без зацепов;
* кручения с прямыми концами.

— ШАЙБОНАВИВОЧНЫЕ АВТОМАТЫ для:

* одновитковых шайб;
* двух- и трехвитковых шайб для крепления верхних железнодорожных путей.

— ПРАВИЛЬНО-ОТРЕЗНЫЕ АВТОМАТЫ для:

* правки и отрезки из бунта прутков круглого и фасонного проката;
* правки и отрезки заготовок стержней электродов.

— СТАНКИ ЗАТОЧНЫЕ для заточки отрезных ножей гвоздильных автоматов с целью получения качественного острия гвоздя и для заточки ножей аналогичного типа.

— ТОВАРЫ НАРОДНОГО ПОТРЕБЛЕНИЯ:

* станки малогабаритные с ручным приводом для выполнения различных операций на листовом металле: резания, сгибания, вальцевания, зигования;
* окучиватель садово-огородний;
* изделия бытового назначения из пластмассы.

Наши опытные специалисты помогут выбрать нужное Вам оборудование, обеспечат поставку запасных частей, сервисное обслуживание и помощь при вводе в эксплуатацию приобретенного Вами у нас оборудования.

ПИШИТЕ: Украина, 280000, г. Хмельницкий, ул Правды, 6.

ЗВОНИТЕ: (03822) 9-25-84, 9-92-92 (отдел маркетинга).

ФАКС: (03822) 9-25-86.

ТЕЛЕКС: 291026 PRIMA.

ТЕЛЕТАЙП: 291193 ПРЕСС.

Українська Біржа Нерухомості

Телефони в Києві:
224-55-81;
224-82-36;
224-14-98;
244-21-59.

Факс:
(044) 224-43-20;
(044) 224-18-60.

Наша адреса:
252030, Київ,
вул. Володимирська, 57.

ГРОШІ РОБЛЯТЬ ГРОШІ

Панове!
Вас вітає постійно діючий Аукціон Кредитних Ресурсів!

Аукціон кредитних ресурсів Української біржі нерухомості "Кристина" зробить з ваших грошей

ВЕЛИКІ ГРОШІ !

Панове! Ми щомісячно продаємо кредитні ресурси своїх клієнтів на суму не менше

1 000 000 000 (мільярда!)

карбованців, а в найближчий час збираємося її подвоїти.

Панове кредитори!
Маємо честь звітувати вам:
середня ставка за кредит на сьогодні
перебільшила 190% за рік! Це — не межа!
Сьогодні вже мова йде про 210% і більше.

Ми, як і раніше, гарантуємо
кредиторам довіру
найнадійніших банків України
та нашу турботу про їх гроші,
як про свої власні.

Покупцям кредитів
гарантуємо юридичну
бездоганність, конфіденційність
та надійність усіх
фінансових операцій.

Робіть ваші заявки, панове! Для вас ми працюємо без вихідних.

Щасти вам, панове!

УКРТРАНС

НАЙБІЛЬШЕ ОБ'ЄДНАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ І ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ МІНІСТЕРСТВА ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ МІЖНАРОДНІ І МІЖМІСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ.

УКРТРАНС ПРОПОНУЄ:

перевезення вантажів до країн Європи, Азії, по території СНД автомобілями «Мерседес-Бенц,» «Рено», «МАЗ» з напівпричепами обсягом 76—85 куб. м;

транспортно-експедиторське обслуговування, оформлення товарно-транспортної та іншої документації;

декларування зовнішньоторговельних вантажів;

подання технічної допомоги іноземному автотранспорту на території України.

УКРТРАНС МАЄ:

великі автомобільні підприємства з багаторічним досвідом міжнародних і міжміських перевезень, а також транспортно-експедиційні підприємства із складськими приміщеннями у всіх областях України, що забезпечує збереження і доставку вантажів за найкоротші строки.

УКРТРАНС — ВАШ НАДІЙНИЙ ПАРТНЕР У ВСІХ СФЕРАХ ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

ЗАПРОШУЄМО ДО ВЗАЄМОВИГІДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА!

Наша адреса:
252033, Київ,
вул. Саксаганського, 83

Телефон:
(044) 220-61-83,
220-63-30

Факс: (044) 220-57-10

Телетайп: 131547 ОКА

Телекс: 131238 ХОРИВ.

ПОГОДА

Сьогодні у південних, а завтра й у східних областях України опади у вигляді дощу і мокрого снігу, на решті території переважно без опадів. Вітер південний і південно-східний, 5—10, завтра у східній частині подекуди пориви 17—22 метри на секунду. Температура вдень 6—11 градусів тепла, вночі від 3 градусів морозу до 2 градусів тепла, в Карпатах до 7 градусів морозу, у південних та південно-східних областях вдень 10—15, вночі 2—7 градусів тепла.

По Київській області сьогодні вдень переважно без опадів, вітер південно-східний, 5—10 метрів на секунду. Температура 6—11 градусів тепла.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Телебачення

ЧЕТВЕР 1 квітня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Телефан.
8.35 Мультфільм «Марусина карусель».
8.45 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку.
9.45 Музика як слово.
10.35 Шкільний екран.
11.05 Ці різні, різні, різні жінки. Гумористична передача.
12.00 УТН.
12.10 Кінопроба. Телегра.
13.00 Вервиця.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Пропоную гру.
16.25 Освітній канал. Нові правила прийому до вищих навчальних закладів. Українська література. М. Зеров.
17.30 Професія — Вітчизну захищати.
17.50 «Надзбручанські роздуми». Теленарис.
18.30 Співає Лілія Сандулеса.
19.00 УТН.
19.20 Право. Телерадіоканал.
20.15 «Гоп-ля». Гумористична передача.
20.35 Телефільм «Життям увінчаний».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Молодіжна студія «Гарт».
22.35 Студія «Всесміх». Андрій Сова.
23.30 Яблуко спокуси.
0.00 УТН.
0.10 Делікатес-шоу.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.00 Новини.
8.20 Мультфільм.
8.35 Багато музики.
9.15 У світі тварин
10.05 ...До шістнадцяти і старші. Міжнародний випуск.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини
11.20 «Весілля старшого брата». Худ. телефільм.
12.25 Прем'єра док. телефільму «Утоли моя печали».
12.45 «Життя спочатку». Худ телефільм.
14.00 Новини
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Подарунок меломану. Романси С. Рахманінова виконує І. Архипова.
15.45 «КОАПП». Мультфільм. 9 і 10 серії.
16.05 Багато музики.
16.45 ...До шістнадцяти і старші.
17.55 Азбука власника.
18.05 Погода.
18.10 Вперше на телеекрані. Худ. фільм «Не на своєму місці». («Містер Піткін в тилу ворога»).
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Аншлаг. Аншлаг.
23.00 Новини.
23.25 Радіо «Труба».
0.05 Футбол. На шляху до Уемблі.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Студія «Нота бене».
8.50 Дозвілля.
9.05 Золота шпора.
9.35 Студія «Рост».
10.05 Студія «Сатирикон». «Рік за два». Роман Карцев.
11.00 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 149 серія.
11.50 Мультфільми.
12.10 Ми з МЕІ.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Ностальгійні посиденьки.
13.55 На прем'єрі вистави «Одруження Фігаро» в Ленкомі.
14.55 Алгоритми.
15.25 Там-там-новини.
15.40 ТрансРосефір.
16.25 Маленькі музичні вечори. Все навпаки.
17.00 М-трест.
17.15 Королі сміху.
17.45 Парламентський вісник.
18.00 Першоквітнева прем'єра. «Вас запрошує Леонід Трушкін».
18.45 Київська панорама.
19.40 Худ. телефільм «По-модньому».
20.55 Джентльмен-шоу. менів».
21.45 Мультфільм для дорослих.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Кліпова алея.
22.45 На сесії ВР Російської Федерації..
23.15 Шоу Ф. Кіркорова. 2 відділ.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.55 Мультфільми.
14.25 Худ. фільм «Не може бути!». Комедія.
15.50 Музична пауза.
19.40 Мультфільм.
19.50 Худ. фільм «Неприборкана маркіза». Пригодницький фільм.
22.05 «Шлях нагору».
22.20 «СовОк».

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, завідуючий відділом гуманітарних проблем; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 814907

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311059.